

УНИВЕРЗИТЕТ СИНГИДУНУМ

ДЕПАРТМАН ЗА ПОСЛЕДИПЛОМСКЕ СТУДИЈЕ
СТУДИЈСКИ ПРОГРАМ ПОСЛОВНА ЕКОНОМИЈА

РИЗИЦИ КОЈЕ НОСИ УТРОШАК СРЕДСТАВА ОД НАДОКНАДА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА НА КОРЕКТУРУ РАСХОДА ПЛАТА

мастер рад

МЕНТОР
проф. др Лидија Барјактаровић

СТУДЕНТ
дипл. екон. Саша Вујчић

Београд, 2016. година

САДРЖАЈ**УВОД**

1. УЧЕШЋЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА_	10
1.1. ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ_____	10
1.2. РЕГУЛАТИВА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА _____	13
1.3. ДОСАДАШЊЕ АНГАЖОВАЊЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ _____	15
1.4. АНГАЖОВАЊЕ ЉУДСКИХ РЕСУРСА_____	22
1.5. АНГАЖОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛНИХ РЕСУРСА_____	23
2. ВРСТЕ РАСХОДА КОЈЕ НАСТАЈУ АНГАЖОВАЊЕМ ВОЈСКЕ У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА _____	25
2.1. ЗАКОНСКО ОДРЕЂЕЊЕ РАСХОДА _____	25
2.2. РАСХОДИ КОЈУ НАСТАЈУ У ПРОЦЕСУ АНГАЖОВАЊА ЉУДСТВА _____	27
2.3. РАСХОДИ КОЈУ НАСТАЈУ У ПРОЦЕСУ ОБЕЗБЕЂЕЊА, ОДРЖАВАЊА И ЗАМЕНЕ ГЛАВНЕ ОПРЕМЕ _____	28
2.4. РАСХОДИ КОЈУ НАСТАЈУ У ПРОЦЕСУ ОБЕЗБЕЂЕЊА АУТОНОМНОСТИ У ОДРЕЂЕНИМ КАТЕГОРИЈАМА _____	29
3. НАДОКНАДЕ КОЈЕ УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ ИСПЛАЋУЈУ НА ИМЕ УЧЕШЋА У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА_____	31
3.1. НАДАОКНАДА ЗА ЉУДСТВО_____	31
3.2. НАДОКНАДА ЗА ГЛАВНУ ОПРЕМУ _____	34
3.3. НАДОКНАДА ЗА АУТОНОМНОСТ КОНТИНГЕНТА _____	37
3.4. НАДОКНАДЕ НА ОСНОВУ „LETTER OF ASSIST“ _____	38
4. РИЗИК КОЈИ НАСТАЈЕ УТРОШАКОМ НАДОКНАДА ДОБИЈЕНИХ НА ИМЕ УЧЕШЋА У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА НА КОРЕКТУРУ РАСХОДА ПЛАТА _____	39
4.1. ТРЕНУТНА ПОЗИЦИЈА_____	39
4.2. ПОСТОЈАЊЕ РИЗИКА УСЛЕД УТРОШАКА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТВА ОД НАДОКНАДА УН НА КОРЕКТУРУ РАСХОДА ПЛАТА _____	41
5. ВАРИЈАНТЕ УПОТРЕБЕ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ОД НАДОКНАДА	45
5.1. ВАРИЈАНТЕ УПОТРЕБЕ КОЈЕ НОСЕ МАЊИ РИЗИК _____	45
5.2. ПРЕДНОСТИ ПРИМЕНЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ ВАРИЈАНТИ _____	47
6. ЗАКЉУЧАК _____	49
7. ЛИТЕРАТУРА _____	52
8. ПРИЛОЗИ, ТАБЕЛЕ И ГРАФИКОНИ _____	54

УВОД

Стратегијом одбране Републике Србије дефинисано је да стратегијски концепт изражава основне ставове Републике Србије о ангажовању расположивих ресурса у очувању и заштити њених одбрамбених интереса. Овај концепт се утврђује на основу опредељења и циљева политике одбране и процене изазова, ризика и претњи безбедности, друштвене и међународне улоге одбрамбених потенцијала. Основне стратегијске поставке одбране Републике Србије заснивају се на примени концепта тоталне одбране, кроз интегрално ангажовање субјеката одбране и одбрамбених потенцијала. Значајан сегмент тог концепта уважава потребу унапређења партнерства и мултилатералне сарадње са другим државама и међународним организацијама и институцијама у очувању и заштити одбрамбених интереса Републике Србије.

У зависности од врсте и интензитета изазова, ризика и претњи безбедности, Република Србија одбрамбене интересе штити: одвраћањем јединственим и ефикасним системом одбране; изградњом поузданог партнерства и сарадњом у изградњи повољног безбедносног окружења; одлучном одбраном земље сопственим снагама или уз помоћ партнера; учешћем у мултинационалним операцијама (у даљем тексту МнОп) ради издржања и очувања мира у региону и свету, као и пружањем помоћи цивилним властима у супростављању унутрашњем оружаном и неооружаном угрожавању безбедности.

Учешће Војске Србије у мултинационалним операцијама реализује се на основу међународно преузетих обавеза кроз потписане Техничке споразуме и Меморандуме о разумевању. Даље, захтева се правилно и рационално ангажовање људских и материјалних ресурса, као и расположивих финансијских средстава чијим трошењем ће бити обезбеђена несметана реализација задатака Војске у оквиру друге мисије.

Тренутно је у МнОп ангажовано 332 припадника Министарства одбране и Војске Србије (у даљем тексту МО и ВС), од чега у МнОп Уједињених нација (у даљем тексту УН) 306 лица, 13 борбених и седам неборбених возила. Влада Републике Србије остварује право на надокнаду за ангазоване људске и материјалне ресурсе Војске у МнОп УН, у износу од 460.316.000 динара у 2016. години. Сама динамика уплата надокнада није прецизирана, нити дефинисана било којим документом. Уједињене нације су преузеле обавезу да исплате

договорени износ надокнада, што и чине. Вишегодишња пракса је показала да се надокнаде исплаћују са закашњењем од шест до 12 месеци.

Годишњим планом употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2016. години регулисано је да се наведени износ користи за коректуру расхода по конту економске класификације 424 - *Специјализоване услуге*.

Тако имамо да је се из буџета Р. Србије за потребе финансирања учешћа Војске Србије у мултинационалним операцијама издваја износ који је умањен за износ пројектованих надокнада у години за коју се план усваја. Тачније, након пројекције потребних финансијских средстава за реализацију планираног обима ангажовања, пројектовани износ се умањује за износ очекиваних надокнада и добијена вредност улази у Нацрт закона о буџету.

Ризике које са собом носи описани начин утrophка финансијских средстава која УН уплаћују на име надокнада за учешће Војске, као и изналажење најповољније варијанте употребе средстава од надокнада представљају тему овог рада.

Услед немогућности исплате надокнада лицима која су ангажована у МнОп, или неисправности опреме која се користи у зонама операције, доводи се у питање способност Војске да реализује обавеза које су преузете билатералним споразумом са партнерским земљама или УН, па самим тим доводи се у питање један од начина заштите безбедносних интереса Р. Србије.

Предмет рада

Предмет рада обухвата етимолошко одређење расхода који настају за потребе учешћа Војске Србије у мултинационалним операцијама, генезу учешћа посматрану кроз упоредну анализу трошкова и остварених надокнада за учешће, као и сагледавање различитих аспеката утrophка финансијских средстава који се настају на име учешћа Војске Србије у мултинационалним операцијама Уједињених нација. Даље, акценат ће бити стављен на евентуалне штетне последице које могу проистећи из тренутног начина утrophка финансијских средстава, на коректуру по апропријацији економске класификације 424 – Специјализоване услуге. Потребно је нагласити да се са ове економске апропријације исплаћује увећање плате учесницима МнОп.

Циљ истраживања

Тема је заснована на тренутном начину утrophка финансијских средстава која се добијају на име учешћа Војксе у мултинационалним операцијама Уједињених нација, као коректура по апропријацији економске класификације 424 – *Специјализоване услуге*. Циљ истраживања је да се покаже да утrophак финансијских средстава на коректуру по конту 424 може проузроковати немогућност да се учесницима МнОп правовремено исплати увећање плате, обавеза која је преузета закључивањем уговора о ангажовању за конкретну МнОп. Поред наведеног, уколико се настави са тренутном политиком утrophка финансијских средстава, у дужем временском периоду директно ће се утицати на спремност и могућност замене главне опреме у зони операције.

Што ће бити доказано кроз анализу и објашњење тренутног начина утrophка финансијских средстава која се добијају на име учешћа Војксе у мултинационалним операцијама Уједињених нација.

Такође, предмет анализе биће и друге евентуалне штетне последице које могу настати тренутним начином утrophка. Ради комплетног испуњења циља рада биће предложене и варијанте употребе надокнада које носе мањи ризик.

Два основна циља овога рада су научни и друштвени. Научни циљ рада је да се утврде одређене законитости, анализирају проблеми, узроци и предвиде последице које могу бити проузроковане тренутним начином утrophка финансијских средстава које Уједињене нације кроз надокнаду трошкова ангажовања исплаћују Влади Р. Србије. Друштвени циљ рада је да се државним чиниоцима и друштву укаже на постојање ризика који проистиче из тренутне позиције. Такође, неопходно је да се у јавности створи позитиван амбијент за његово праћење у наредном периоду у циљу спречавања негативних последица, имајући у виду сложеност овога питања и неопходност да пронађе дугорочан, одржив и продуктиван начин утrophка финансијских средстава од надокнада.

Методи рада

Према савременим теоријско-емпиријским искуствима у процесу истраживања користе се разноврсне методе. Према критеријуму основаности и општости постоје (Миљевић, 2007):

- Основне методе, као саставни део сваког логичког мишљења и основи су свих метода научног рада. Њихова основаност чини их општим;
- Опште, самим тим што су основне методе у основи сваког логичког мишљења, сваког облика смишљеног мишљења и сазнања, укључујући и научно, оне су и опште методе научног рада.

Имајући у виду специфичност и сложеност предмета истраживања у раду ће се користити различите методе са циљем задовољења основних методолошких захтева: општост, поузданост, објективност и систематичност.

Приликом израде рада примењиваће се опис и идентификација врста расхода који настају у процесу ангажовања Војске, као и надокнада за учешће у МнОп. На овај начин формирана мапа расхода биће предмет даљих анализа. Биће урађена класификација и систематизација надокнада које се добијају на име нагажовања у МнОп, праћена анализом штетних последица које могу настати уколико уплата надокнада од стране Уједињених нација закасни.

У процесу закључивања биће коришћене логичке методе индукција и дедукција, анализе и синтезе, апстракције и конкретизације, класификације и метода дескрипције. Прикупљени подаци и чињенице биће објективно тумачени, конструктивно и критички. Узрочне везе између кључних појава детаљно ће бити објашњене. Поред разноврсне научне и стручне литературе из области мултинационалних операција у писању рада применом анализе садржаја биће коришћени новински текстови, као и истраживања невладиног сектора.

Компаративни метод ће се користити приликом поређења износа трошкова учешћа и остварених надоканда за учешће, у периоду од 2012. до 2016. године, као и приликом анализе појединих врста надокнада.

Резултати квантитативних метода анализе биће приказани кроз одговарајуће табеле и дијаграме.

Приликом разматрања надокнада за класе људство, главна опрема и аутономност контингента, и даље поделе на саставне категорије самих надоканда биће коришћена аналитичка метода.

За извођење општих закључака из појединачних чињеница биће употребљена индуктивна метода и генерализација, док ће дедуктивна метода и конкретизација наћи примену у решавању појединачних случајева на основу постојећих текућих анализа.

Највише ће се користити статистичка и хипотетичко-дедуктивна метода, као начини анализе и истраживања ради повезивања рада у целину.

Аналогија ће бити примењена током обраде података у вези повећања обима ангажовања људства и опреме, износа трошкова ангажовања и остварених надокнада.

Основ за истраживање се налази у Закону о употреби Војске Србије у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије, Закону о буџету Р. Србије (2012-2016), Одлуке о усвајању годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбане у мултинационалним операцијама (2012-2016, у даљем тексту Одлука о усвајању ГПУ), Закон о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Р. Србије и Уједињених нација који обезбеђује ресурсе прелазним снагама Уједињених нација у Либану (*UNIIFL*), Упутству¹ о политикама и процедурама за надокнаду и контролу опреме која је у власништву контингента који учествује у мировној операцији контингента (у даљем тексту Упутство за надокнаде УН) и Закон о буџетском систему Р. Србије и Правилника о извршењу буџета.

Ограничења за израду рада везана су за непостојање података из отворених извора. Поред наведеног рад ће обухватити анализу учешћа Војске Србије у МнОп под окриљем УН, са посебним освртом на нормативно правна акта којима је регулисан начин остваривања права на надокнаду трошкова.

Учешће у МнОп које реализује Европска Унија неће бити предмет разматрања. Такође, за потребе анализе неће бити разматран утицај упућивања борбених возила у мултинационалне операције на оперативне способности Војске, већ само финансијски аспект.

¹ *Manual on Policies and Procedures Concerning the Reimbursement and Control of Contingent-Owned Equipment of Troop/Police Contributors Participating in Peacekeeping Missions (COE Manual). 2014 Working Group on Contingent-Owned Equipment.*

Више видети на: http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/2014_COE_Manual.pdf

Хипотетички оквир

У изради рада ће се поћи од основне хипотезе, утрошком финансијских средстава које уплаћују Уједиње нације на име учешћа Војске Србије у МнОп на коректуру конта економске апропријације 424 – *Специјализоване услуге* доводи се у питање могућност исплате увећања плате ангажованим лицима. Поред наведеног, изостанак дугорочног планирања финансијске конструкције за набавку главне опреме проузроковаће велико напрезање буџета у години када буде реализована набавка те врсте опреме.

Помоћне хипотезе,

- Планирање утрошка укупно уплаћеног износа надокнада на коректуру по конту 424-*Специјализоване услуге*, генерише ризик који се односи на могућност исплата увећања плате лицима која су ангажована у МнОп, где се ниво ризика повећава у другој половини буџетске године.
- Изостанак дугорочног планирања, у делу који се односи на обезбеђење потребних финансијских средстава за набавку главне опреме ради замене дотрајалих и амортизованих борбених и неборбених возила, може довести у питање исплату увећања плата учесницима МнОп.
- Дугогорчним планирањем, уз поштовање важећих законских одредби могуће је реализовати набавку главне опреме која ће бити финансирана надокнадама УН за учешће у Војске у мултинационалним операцијама.

Структура рада

Рад се састоји од пет делова, поред увода и закључка. У првом делу рада, под називом учешће Војске Србије у МнОп УН, биће обухваћена законска регулатива која се односи на ангажовање земаља чланица у конкретним мултинационалним операцијама. Ради свеобухватног приступа, детаљно ће бити размотрена како законска регулатива у Р. Србији, тако и регулатива која је прописана од стране Уједињених нација.

Историјат досадашњег ангажовања Војске у МнОп УН, кроз приказ ангажовања људских и материјалних ресурса, представљаће увод у разматрање и анализе које ће бити засноване на подацима који се прикупе кроз приказ генезе учешћа.

Врсте расхода које настају у процесу ангажовања Војске у МнОп УН, са посебним освртом на расходе у ангажовању људских и материјалних ресурса, процесу набавке, одржавања и замене главне опреме, те аутономности контингента биће обрађени у другом делу рада. Због специфичности планирања, реализације и остваривања права на надокнаду трошкова транспорта опреме у/из зоне мултинационалне операције други део рада обухватиће и ову проблематику.

Трећи део рада биће посвећен надокнадама које УН исплаћују на име учешћа Војске Србије у МнОп. Имајући у виду специфичности система на основу којег се обрачунава износ на који земље контрибутори остварују право да потражују од УН, биће дефинисане надокнаде за: људство, главну опрему, аутономност и надокнаде на основу „*Letter of Assist*“.

Прикупљени подаци кроз прва три дела рада послужиће као полазни основ у четвртом, где ће бити дефинисани ризици које носи утрошак средстава од надокнада УН, на коректуру расхода конта економске апропријације 424 – *Специјализоване услуге*.

Варијанте употребе средстава од надокнада УН којима би се смањио тренутно постојећи ризик биће наведене у петом делу рада.

1. УЧЕШЋЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА

У овом делу рада, кроз анализу тренутних законских решења биће дефинисан формално правни оквир за ангажовање ВС у МнОп, који чини читав сет закона и подзаконских аката Р. Србије, као и регулатива која је прописана од стране Уједињених нација.

Планирање и припрема ангажовања припадника оружаних снага земаља чланица имају полазиште у резолуцији Савета безбедности УН о успостављању МнОп под њеним мандатом, као и у позиву одређеним државама да упуте своје снаге у конкретну операцију. Узајамне обавезе између земље учеснице и УН усаглашавају се кроз пеговоре. Након преговора закључује се Меморандум о разумевању који је обавезујући за обе стране.

1.1. ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА У РЕПУБЛИЦИ СРБИЈИ

Ради формирања оквира у којем ће се кретати даља разматрања у овом раду неопходно је поменути законе и нормативно-правна документа којима је регулисано учешће Војске у мултинационалним операцијама. Мултинационалне операције дефинисане су законима и нормативно-доктринарним документима како на држвном нивоу, тако и на нивоу Војске Србије.

Стратегија одбране Р. Србије дефинише да је друга мисија Војске учешће у изградњи и очувању мира у региону и свету, која се реализује кроз учешће у међународној војној сарадњи и учешћем у мултинационалним операцијама. Законом о Војсци прецизирано је да се службом у ВС сматра и вршење дужности професионалних припадника Војске у мултинационалним операцијама и другим активностима у иностранству у складу са законом којим се уређује употреба Војске Србије ван граница Републике Србије. Такође према Закону о одбрани (2007), мултинационалне операције су активности које се предузимају у оквиру система колективне безбедности и система колективне одбране, у складу са међународним правом и потврђеним међународним уговорима.

Законом о употреби (2009) уређена је употреба и припрема Војске и других снага одбране за учешће у мултинационалним операцијама ван граница Р. Србије, права и обавезе надлежних органа и учесника у тим операцијама, финансирање трошкова учешћа и друга питања за извршење мисија и задатака у очувању безбедности и мира у свету и пружању хуманитарне помоћи другим државама у кризним ситуацијама.

Мултинационалне операције су активности које се предузимају у оквиру система колективне безбедности и система колективне одбране, у складу с међународним правом и потврђеним међународним уговорима (Медија Центар „Одбрана“, 2010). Даље, МнОп се дефинишу као мисије и задаци у очувању националне, регионалне и глобалне безбедности и мира у свету, у којима могу бити употребљене и снаге Војске Србије. Успешна употреба снага у МнОп обезбеђује се: дефинисањем јасног мандата и мисије, обезбеђењем оспособљених снага за реализацију задатака, планирањем и обезбеђењем капацитета за безбедно повлачење снага из мисије, логистичком подршком, подршком командовању снагама и правном и социјалном заштитом лица ангажованих у операцијама.

Надлежни органи Р. Србије, по добијању понуде за упућивање припадника Војске, врше детаљну анализу и сагледавају могућности Војске да обезбеди снаге за учешће у мултинационалној операцији. Правни оквир за учешће у МнОп обезбеђује се Одлуком Народне скупштине Републике Србије усвајањем Годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Р. Србије.

Регулисано је да Влада Р. Србије у оквиру буџета обезбеђује средства за извршење ГПУ, односно активности у мултинационалним операцијама. Потребна финансијска средства се планирају на основу Нацрта ГПУ за наредну годину, који је продукт процеса оперативног планирања у оквиру Генералштаба Војске Србије. Основ за пројекцију расхода² који настају током ангажовања Војске у МнОп налазимо у члану 37. и 38. Закона о употреби. У буџету Р. Србије финансијска средства за потребе МнОп исказују се као посебан део средстава у оквиру Министарства одбране (програмска активност 002 – Мултинационалне операције).

Према Доктрини операција Војске Србије, мултинационалне операције обухватају мисије и задатке у очувању националне, регионалне и глобалне безбедности и мира у свету, у којима могу бити употребљене и снаге Војске Србије.

Као што постоји више схватања у дефинисању појма мултинационалне операције, тако постоје и различити критеријуми њихове класификације. Имајући у виду да се ангажовање ВС ван граница Републике Србије у операцијама под мандатом УН, реализује на основу доктринарних опредељења, биће наведена класификација из Доктрине операција Војске Србије. Делови Војске могу учествовати у следећим врстама мултинационалних операција:

² Више на страни 27.

- операције очувања, одржавања и изградње мира,
- операције спречавања сукоба и успостављања мира,
- заједничке одбрамбене операције, у складу са одлукама надлежних државних органа,
- операције пружања помоћи у отклањању последица међународног тероризма и терористичких напада већих размера и
- хуманитарне операције.

Учешће у наведеним врстама МнОп указује на спољно-политичку и војну оријентацију Републике Србије, да се употреба Војске ограничи само на деловање које доприноси миру и сарадњи у свету.

У наставном материјалу, који обрађује проблеме логистике у МнОп, аутори Новица Цонић и Марко Андрејић наводе да МнОп УН представља сложен и дуготрајан процес који се одвија кроз неколико фаза (Цонић и Андрејић, 2009):

- доношење одлуке у УН о реализацији мултинационалне операције,
- доношење одлуке у земљи о учешћу у мултинационалној операцији,
- припрема и упућивање јединице за учешће у мултинационалној операцији,
- учешће јединице у мултинационалној операцији и
- стабилизација и дезангажовање јединице.

Битне чињенице, с финансијског аспекта, које се детаљно анализирају су; процена трошкова ангажовања и износ надоканда, као и динамика приситзања уплата надоканда од стране Уједињених нација.

Одредбама члана 128. Закона о јавним набавкама регулисано је да се за потребе у МнОп могу реализовати набавке без примене предметног закона. Овако постављеном законском регулативом омогућено је да се релизују набавке у зонама операција и створе неопходни услови за обебеђење аутономности контингената.

Чланом 129. Закона о јавним набавкама прецизирано је да оквирни споразум чији је предмет јавна набавка у области одбране и безбедности не може трајати дуже од пет година, осим у изузетним случајевима, који се утврђују с обзиром на рок трајања опреме, инсталацију система, или техничке тешкоће које би промена добављача проузроковала.

1.2. РЕГУЛАТИВА УЈЕДИЊЕНИХ НАЦИЈА

Са стране УН учешће у МнОп започиње доношењем резолуције Савета безбедности. Овим документом је дефинисан мандат, максимално бројно стање лица која ће бити ангажована, као и планирана финансијска средства.

Сама процедура избора земаља које ће упутити своје снаге у зону операције се одвија кроз преговарачки процес, чији се крајњи циљ материјализује кроз потписивање Меморандума о разумевању између УН и земаља чланица организације. Преговори се реализују преко сталних мисија земаља чланица у Одељењу за операције очувања мира при УН³. Меморандумом се дефинишу узајамне обавезе и стандарди који морају бити испоштовани. Такође, дефинише се и износ надокнада који припада Влади земље контрибутора за ангажовано људство, опрему и возила, као и категорије у којима контингент обезбеђује аутономност. Контрибутор је земља чланица УН која учествује у конкретној МнОп. Као пример имамо учешће Р. Србије у МнОп *UNIFIL* у Либану.

Основе за преговарачки процес налазимо у Упутству за надокаде УН, које се састоји од 10 поглавља; увод, стандардни елементи опреме контингента и врста закупа опреме, стандарди, верификација и контрола опреме контингента за главну опрему и самоодрживост; припреме, ангажовање/деангажовања и транспорт контингента; опрема-специјални случајеви; процедуре за изгубљену и оштећену опрему контингента; процедуре за одређивање фактора мисије; износ надокнада за главну опрему и самоодрживост; одобрени модел Меморандума о разумевању; одговорности у оквиру система надокнада за опрему контингента.

Чланом 6. Меморандума о разумевању између Владе земље контрибутора и Уједињених нација прецизира се које врсте трошкова Уједињене нације надокнађују Влади (прилог број 1).

Током преговора земља чланица и УН постижу договор о броју и категоријама лица, врстама и количинама главне опреме, категоријама логистичке подршке у којима ће контингент бити аутономан, те износа надокнада које ће бити уплаћене од стране УН на име ангажовања.

³ *Department for Peacekeeping Operations – DPKO*, доступно на: <http://www.un.org/en/peacekeeping/about/dpko/>

Под појмом главна опрема, УН виде сва материјална средства веће вредности која су неопходна за реализацију додељених задатака, а превасходно контејнере за смештај људства и опреме; борбена и неборбена моторна возила и наоружање.

Уједињене нације су дефинисале и категорије аутономности, логистичке функције, које су предмет преговора. Током усаглашавања детаља ангажовања земља чланица, која је потенцијални контрибутор, изјашњава се да ли ће преузети обавезу обезбеђења животних услова, па на име пружене услуге остварити право на надокнаду трошкова у складу са актуелним ценама, или ће то препустити Уједињеним нацијама.

За било који део постигнутог договора, уколико земља контрибутор не буде у стању да обезбеди договорене ресурсе или услуге, УН ће уколико су у могућности регулисати исто, уз накнадно умањење надокнада, или пак позвати другу земљу чланицу да упути своје снаге у зону операције; што аутоматски подразумева и дезангажовање снага земље која није испунила уговором преузете обавезе.

Најбитнији делови Меморандума о разумевању са становишта надокнада су Анекси „А“/„В“/„С“, те основни услови који морају бити испуњени од стране земље контрибутора у погледу обучености и оспособљености људства, квалитета опреме и нивоа пружених услуга. Пример Анекса „А“/„В“/„С“ дати су у прилозима број 2, 3 и 4.

Поред наведеног, Меморандумом о разумевању дефинисане су цене по којима УН исплаћује надокнаду трошкова подршке земљама контрибуторима. Трошкови се надокнађују на основу цена које су дефинисане у Упутству за надокнаде УН. У прилогу број 5 дат је пример цена из Упутства.

Ревизија цена по којима ће бити надокнађени трошкови ангажованог људства, главне опреме и обезбеђене аутономности врши се сваке треће године на основу информација које достављају земље чланице. Оне преко својих представника у Одељењу за операције очувања мира УН упознају Радну групу (*COE Working Group*), која се бави питањима надокнада, са финансијским показатељима и резултатима анализе која је реализована на њиховој територији.

Имајући у виду да је предметом рада акценат стављен на евентуалне штетне последице које могу проистећи из тренутног начина утрошка финансијских средстава, на коректуру апропријације економске апропријације 424 – *Специјализоване услуге*, неопходно је детаљно

објаснити калкулацију којом се долази до изоса надокнад за главну опрему и ангажовано људство. Ради пласичности примера, у даљем раду дат је прорачун за МнОп *UNIFIL*.

Полазна основа је генеричка средња тржишна вредност одређеног борбеног возила. Она представља просечну почетну куповну цену увећану за свако веће капитално побољшање, прилагођену инфлацији и умањену за износ претходних амортизација.

Након што земаље чланице⁴ упознају Радну групу која се бави питањима надоканда, са генеричком средњом тржишном вредношћу за одређену категорију борбеног возила следи процес ревизије. Полазна основа за прорачун нове цене је аритметичка средина генеричких средњих тржишних вредности добијених од земаља чланица. Радна група која је заседала током 2013. године закључила је да средња генеричка тржишна вредност за наоружано борбено возило точкаша, класе II износи 645.395\$; док за класу III износи 368.583\$ (Упутство за надокнаде УН, 2014). Ово су вредности које представљају полазну основу у калкулацији месечних цена надоканда, и биће предмет даљег разматрања у делу 4.2. Надокнада за главу опрему.

1.3. ДОСАДАШЊЕ АНГАЖОВАЊЕ ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

У овом делу рада кроз квантитативну анализу биће објашњено досадашње ангажовање припадника Војске, од 2003. до 2016. године. На овај начин прикупљене информације биће употребљене као улазни подаци у даљој анализи надоканда које се добијају на име учешћа у МнОп Уједињених нација.

Актуелни преглед ангажованих припадника МО и ВС у МнОп УН приказан је у табели број 1, а основни подаци о ангажовању за период од 2003. до 2015. године описани су у наставку. Као што је наведено у ограничењима, рад се искључиво бави учешћем у МнОп УН. Учешће у EUTM Somalija, EU NAVFOR- Operation Atalanta и EUTM Mali неће бити разматрани.

Годишњим планом употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Р. Србије у 2016. години одобрено је и ангажовање у:

- Мировна операција Уједињених нација у Републици Мали (MINUSMA),
- Мировна операција Уједињених нација у Цаму и Кашмиру (UNMOGIP),

⁴ 193 земље. Преузето са : <http://www.un.org/en/databases/index.html>, у 22.21 20.09.2016. године.

- Мировна операција Уједињених нација у Јужном Судану (UNMISS),
- Мировна операција Уједињених нација у Судану (UNAMID),
- Мировна операција Уједињених нација у Судану (UNISFA) и
- Мировна операција Уједињених нација на Блиском Истоку (UNDOF).

До тренутка писања овог рада није започело ангажовање у наведеним операцијама.

Табела број 1: Актуелни преглед ангажованих припадника МО и ВС у МнОп УН

Р.бр.	Назив мултинационалне операције	Ангажовано лица	Напомена
1.	Мировна операција Уједињених нација у Демократској Републици Конго (MONUSCO)	8	Надокнада за 6 лица
2.	Мировна операција Уједињених нација у Републици Либерии (UNMIL)	1	Нема надокнада
3.	Мировна операција Уједињених нација у Републици Обали Слоноваче (UNOCI)	1	Нема надокнада
4.	Мировна операција Уједињених нација у Републици Кипар (UNFICYP)	47	Надокнада за 44 лица
5.	Мировна операција Уједињених нација у Републици Либан (UNIFIL)	177	Надокнада за 175 лица
6.	Мировна операција Уједињених нација на Блиском истоку (UNTSO)	1	Нема надокнада
7.	Мировна операција Уједињених нација у Централноафричкој Републици (MINUSCA)	72	Надокнада за 68 лица
УКУПНО		306	

Извор: званични сајт Војске Србије

У даљем тексту детаљно је објашњено ангажовање лица по категоријама.

Мировна операција УН у Источном Тимору (*UNMISSET - United Nations Mission of Support in East Timor*);

Ангажовање припадника Војске Србије и Црне Горе (ВСЦГ) у МнОп UNMISSET започето је 26. фебруара 2002. године, упућивањем три војна посматрача, а до завршетка операције 2005. године, ангажована су још два лица.

Основни задаци војних посматрача били су патролирање дуж границе Индонезије и Источног Тимора, као и надгледање активности у изградњи административних институција, доставе хуманитарне помоћи и формирања оружаних снага Источног Тимора.

Мировна операција УН у Бурундију (*ONUB - United Nations Operation in Burundi*);

Јуна 2004. године УН су успоставиле мисију *ONUB* у Бурундију, с циљем пружања помоћи у имплементацији мировног споразума, стварања безбедносних услова за достављање хуманитарне помоћи, помоћи у повратку избеглих и интерно расељених лица, као и помоћи у реализацији изборног процеса. Припадници ВСЦГ, у својству војних посматрача, учешће у МнОп *ONUB* започели су 11. септембра 2004. године, а своје ангажовање завршили су 21. септембра 2006. године. У наведеном периоду ангажовано је пет војних посматрача.

Мултинационална операција УН у Централноафричкој Републици и Републици Чад (*MINURCAT - United Nations Mission in Central African Republic and Chad*);

Војна компонента МнОп *MINURCAT* успостављена је 2009. године, чиме је обезбеђен континуитет војног ангажовања које су започеле војне снаге Европске Уније. Мандат операције обухватао је задатке обучавања, селекције и подршке у формирању локалних полицијских снага, допринос у стварању безбедног окружења, сарадње са властима током измештања избегличких кампова на безбедне локације, обезбеђивања несметаног рада хуманитарних организација, надгледања и промоција поштовања људских права и владавине закона. Мандат операције подразумевао је и предузимање неопходних мера, у складу са Поглављем VII Повеље УН, како би се заштитили цивили који су били у непосредној опасности, као и припадници операције *MINURCAT*.

Народна скупштина Републике Србије донела је 09. јуна 2009. године одлуку о учешћу припадника МО и ВС у наведену операцију, у саставу норвешког контингента. У периоду од 09. јуна 2009. године до 15. децембра 2010. године, у три ротације укупно је ангажован 41 припадник МО и Војске Србије.

Мултинационална операција УН у ДР Конго, (*MONUC - United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo*) и (*MONUSCO - United Nations Organization Stabilization Mission in the Democratic Republic of the Congo*);

Средином 1999. године, потписан је споразум о прекиду ватре и непријатељстава зараћених страна у ДР Конгу. На основу споразума Савет безбедности УН је у новембра исте године донео Резолуцију 1291 о успостављању МнОп *MONUC*. Савет безбедности је Главни орган УН у коме је заступљено 15 држава на амбасадорском нивоу. Од тога, пет држава су сталне чланица (Русија, САД, Кина, В.Британија, Француска), док остале се бирају на две године

по регионалном кључу. Код доношења одлука примењују се консултације док се не утврди консензус, углавном се избегава прегласавање. Потребно је напоменути да сталне чланице имају право „вета“, што могу да користе и у случајевима када се гласа о успостављању, или продужењу резолуција за конкретну мултинационалну операцију.

Савет безбедности УН је 01. јула 2010. године донео нову резолуцију о успостављању нове МнОп *MONUSCO*. Снагама УН дат је мандат и могућност да у спровођењу својих задатака користе сва дозвољена средства ради заштите цивила и особља које је испоручивало хуманитарну помоћ, обезбеђењу људских права, као и подршци Влади ДР Конго у њеној стабилизацији и консолидацији након сукоба.

Своје учешће у МнОп *MONUC* Република Србија започела је у априлу 2003. године упућивањем медицинског тима за евакуацију ваздушним путем (у даљем тексту, *AMET* - *Air Medical Evacuation Team*). А затим је настављено ангажовање и у МнОп *MONUSCO*. До 01. јуна 2016. године извршене су 26 ротације медицинских тимова, укупно је ангажовано 156 припадника МО и Војске Србије. *AMET* чине шест припадника МО и Војске Србије.

Поред *AMET* - а, у МнОп *MONUSCO*, од јула 2010. године до 01. јуна 2016. године ангажована је и штабна група, и извршено је шест ротација и укупно је ангажовано 14 припадника МО и Војске Србије.

Мултинационална операција УН (*UNMIL* - *United Nations Mission in Liberia*) у Либерiji;

Мултинационална операција УН у Републици Либерiji успостављена је резолуцијом Савета безбедности УН 1509 од 19. септембра 2003. године. Основни задаци у наведеној МнОп су подршка и имплементација мировног споразума, заштита припадника УН и цивилног становништва, подршка хумантарних активности, подршке реформе система националне безбедности, укључујући обуку полицијских снага и формирање нових, реструктурираних оружаних снага.

Припадници МО и ВС у МнОп *UNMIL*, ангажовани су од 10. децембра 2003. године, упућивањем војних посматрача. До 01. јуна 2016. године ангажовано је 60 војних посматрача.

Мултинационална операција УН (*UNOCI - United Nations Mission in Cote d'Ivoire*) у Обали Слоноваче;

Мултинационална операција УН *UNOCI*, успостављена је 04. априла 2004. године. Основни задаци у МнОп су надзор спровођења прекида ватре и покрета оружаних група, разоружавање, демобилизација и реинтеграција бораца, репатријација и повратак избеглица, регистрација становништва и гласача, реформе безбедносног сектора, заштита особља УН, институција и цивила, надзор над ембаргом на продају оружја и подршка у достави хуманитарне помоћи.

Своје учешће у МнОп *UNOCI*, Република Србија је започела 01. маја 2004. године, упућивањем три војна посматрача. До 01. јуна 2016. године у наведеној мисији ангажовано је 37 војних посматрача.

Мировна операција УН (*UNFICYP - United Nations Peacekeeping Force in Cyprus*) на Кипру; Припадници МО и ВС ангажовани су у МнОп *UNFICYP* од 21. октобра 2010. године. Први контингент чинили су један штабни официр и шест чланова патроле у саставу мађарског вода. Од септембра 2011. године, број припадника ВС у овој операцији увећан је за два војна посматрача и 36 припадника пешадијског вода, у саставу словачког контингента. Од марта 2012. године бројно стање пешадијског вода увећано је на 37 припадника.

Ангажовање у МнОп *UNFICYP* је значајно за ВС јер представља нову димензију ангажовања у мултинационалним операцијама. Упућивањем пешадијског вода долази до значајног повећања ангажованих припадника, а посебно је значајно учешће професионалних војника, за разлику од осталих МнОп у којима су углавном ангажовани официри, подофицири и цивилна лица.

До 01. септембра 2016. године, у МнОп *UNFICYP* укупно је учествовало 503 припадника МО и Војске Србије. Бројно стање контингента ВС у наведеној МнОп је 46 припадника МО и Војске Србије.

Мултинационална операција УН (*UNIFIL - United Nations Interim Force in Lebanon*) у Либану;

Мултинационална операција УН у Републици Либан, успостављена је у марту 1978. године, на основу Резолуција Савета безбедности УН 425 и 426, у току либанског грађанског рата и истовремене израелске окупације. Основни задаци су одржавање прекида ватре између зараћених страна, верификације повлачења трупа и помоћ либанској влади да ефективно преузме власт на сопственој територији.

Припадници ВС ангажовани су на штабним дужностима, од 21. децембра 2010. године. У складу са Техничким споразумом између Републике Србије и Краљевине Шпаније, 25. новембра 2012. године, у зону МнОп *UNIFIL* упућен је пешадијски вод састава 36 припадника и елемент за националну подршку, састава пет припадника, логистичких специјалности.

На основу позива УН, 24. марта 2013. године, у МнОп *UNIFIL*, поред већ ангажованих припадника, упућена су још два припадника Војске, на дужност штабног официра за ваздухопловне операције и штабног официра за послове одржавања у команди МнОп *UNIFIL*.

Од новембра 2013. године, контингент ВС у Републици Либан увећан је заменом пешадијског вода са пешадијском четом. Чета је ангажована на осматрању и патролирању борбеним и теренским возилима, и одржању мир у региону. Поред снага које су ангажоване на основу техничког споразума са Републиком Италијом, 11. децембра 2014. године упућен је вод за заштиту који извршава задатке у саставу италијанског контингента. У воду за заштиту снага налазе се 33 припадника Војске Србије.

За МнОп *UNIFIL* карактеристично је да су припадници опремљени наоружањем и војном опремом из Војске Србије. Јединице извршавају додељене задатке домаћим борбеним возилима, теренским возилима, као и радионицама за техничко одржавање. Наведена јединица располаже и контингентом резервних делова и материјала, потребног за одржавање опреме и технике.

До 01. јуна 2015. године у МнОп *UNIFIL* укупно је ангажовано 1108 припадник МО и Војске Србије. Бројно стање контингента чине 177 припадника МО и Војске Србије.

Мултинационална операција УН на Блиском истоку (*UNTSO - United Nations Truce Supervision Organization*);

Мултинационална операција УН на Блиском истоку (*UNTSO*) реализује се ради спречавања сукоба између Израела и арапских земаља. Задатак снага УН је надгледање линије раздвајања и прекида ватре између сукобљених снага у подручју Суецког канала и Голанске висоравни, уз истовремено пружање помоћи и подршке снагама УН у јужном Либану.

Војска Србије отпочела је учешће у МнОп *UNTSO* упућивањем војног посматрача 09. септембра 2012. године. Бројно стање контингента ВС у наведеној МнОп је један припадник ВС, а до 01. октобра 2016. године, у МнОп *UNTSO* укупно је ангажовано пет припадника МО и Војске Србије.

Мултинационална операција УН у Централноафричкој Републици (*MINUSCA - United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic*);

Мултинационална операција УН у Централноафричкој Републици је новоуспостављена мултидимензионална, интегрисана мисија, на основу поглавља VII Повеље УН и резолуције Савета безбедности УН 2149, од 10. априла 2014. године.

MINUSCA је почела са оперативним радом 15. септембра 2014. године, а Војска Србије је ангажована од 20. септембра 2014. године, упућивањем два војна посматрача и два штабна официра. Од 11. децембра 2014. године, у операцији учествује још 68 припадника МО и ВС који су формирали војну болницу нивоа 2. Бројно стање контингента ВС у наведеној МнОп је 72 припадника МО и ВС. У досадашњем периоду кроз *MINUSCA* је ангажовано 284 лица.

Лица која су у досадашњем периоду ангажована у МнОп можемо поделити у неколико категорија, са становишта Упутства за надокнаде УН. Војни посматрачи и штабни официри, припадници контингента, медицинско и логистичко особље. Ова подела је на основу износа надокнадне на коју Влада земље учесница остварује право.

Такође, досадашњим ангажовањем борбених и неборбених возила Р. Србија је остварила право на надокладу.

1.4. АНГАЖОВАЊЕ ЉУДСКИХ РЕСУРСА

У претходном поглављу детаљно је објашњена генеза ангажовања Војске са посебним акцентом на динамику повећање ангажовања ресурса. На графикону број 1 дат је приказ динамичког раста броја ангажованих припадника у периоду од 2002. до 2016. године.

Графикон број 1: Динамички приказ броја ангажованих лица у МнОп Уједињених нација од 2002. до 2016. године.

Извор: званични сајт Војске Србије

Уједињене нације прописују опис дужности, обавеза за конкретно радно место, ниво образовања и распон чина за професионална војна лица. Анексом А у оквиру Меморандума о разумевању обухваћене су категорије лица и број лица у оквиру једне категорије. Уједињене нације дефинишу колико је лица неопходно за реализацију одређеног задатка, док је на држави контрибутору да донесе одлуку да ли ће евентуално упутити додатно људство. За људство које је упућено, а није обухваћено Анексом А, УН не исплаћују надокнаду, нити сnose трошкове одрживости. Тачније, земља контрибутор сноси све трошкове ангажовања лица и технике која није наведена у Меморандуму.

1.5. АНГАЖОВАЊЕ МАТЕРИЈАЛНИХ РЕСУРСА

Имајући у виду да су само у МнОп *UNIFIL* ангажована моторна возила и опрема из састава Војске у даљем раду, због доступности података који ће бити предмет анализа, акценат ће бити стављен на наведену операцију.

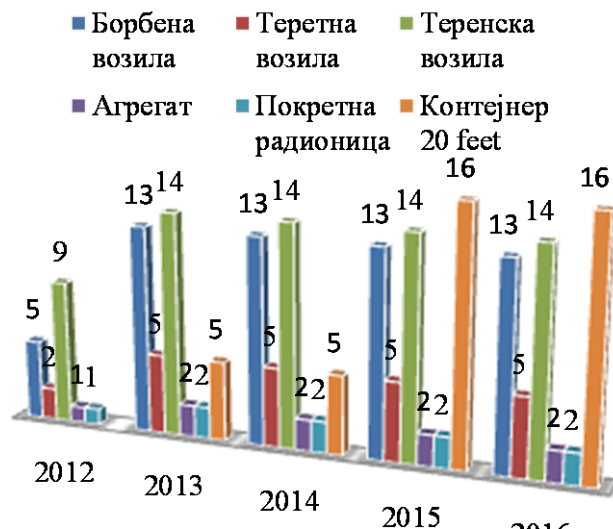
Иницијално ангажовање главне опреме у МнОп *UNIFIL* враћа нас у децембар 2012. године. У складу са Техничим споразумом (у даљем тексту ТС) између Министарства одбране Р. Србије и Министарства одбране К. Шпаније у Либан је упућен механизовани вод и национални елемент за подршку. У том тренутку није постојала могућност да се преговара са УН и закључи Меморандум о разумевању, већ је ангажовање наведених капацитета Војске Србије реализовано на основу билатералног споразума. Након вишегодишњих преговора и разматрања могућих решења у вези уплата финансијских средстава на име ангажовања механизованог вода постигнут је договор између двеју уговорних страна.

Законом о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Уједињених нација који обезбеђује ресурсе прелазним снагама Уједињених нација у Либану (*UNIFIL*), потврђен је споразум који је потписан у Њујорку, 11.03.2014. године. Наведеним споразумом Р. Србија се усагласила да даје допринос у особљу, опреми и услугама за механизовану пешадијску чету ради пружања помоћи МнОп *UNIFIL* како би испунила свој мандат.

У МнОп *UNIFIL* тренутно је ангажовано: 13 борбених, 5 теретних, 14 теренских, 2 специјална теретна возила (техничке радионице), 2 електроагрегата и 16 контејнера за смештај опреме. Пре упућивања у зону мултинационалне операције, возила, агрегати и контејнери су префарбан у белу боју, док је црном бојом видно означено „UN“.

Возила и опрема су транспортовани интегралним транспортом, железницом до Бара, па бродом до Бејрута, и након тога је формиран конвој који је самостално прешао пут до зоне операције *UNIFIL*, у јужном Либану.

Глана опрема у МнОп UNIFIL

Графикон број 2: Ангажовање главне опреме у МнОп UNIFIL.

Извор: Званични сајт Војске Србије.

На графикону број 2 приказан је обим ангажовања главне опреме у МнОп UNIFIL. Основна разлика између ангажовања на основу Техничког споразума и Меморандума је вероватноћа наплате финансијских средстава

која припадају земљи контрибутору на име надокнада за ангажовану главну опрему. Приликом ангажовања по основу ТС изазов представља успостављање механизма који ће обезбедити несметане трансфере финансијских средстава од налогодавца, који је у овом случају УН, преко посредника, К. Шпаније, и на крају Владе Р. Србије као страна која је ангажовала главну опрему у зони операције.

Потписивањем Меморандума са УН, Р. Србија постала је земља контрибутор, и самим тим стекла све потребне услове за остваривање права на надокнаду дела трошкова, у складу са одредбама наведеним споразумом.

2. ВРСТЕ РАСХОДА КОЈЕ НАСТАЈУ АНГАЖОВАЊЕМ ВОЈСКЕ У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА

Стварање услова за извршење међународно преузетих обавеза подразумева ангажовање одређених људских и материјалних ресурса. Ангажовање људских ресурса карактерише неколико фаза: избор, селекција, обука, путовање, живот и рад у зони операције, повратак и процес опоравка. Код материјалних ресурса имамо планирање набавке, набавку, експлоатацију, одржавање и транспорт. Да би се створили услови, тачније да људски и материјални ресурси достигну потребан ниво квалитета неопходан је утрошак финансијских средстава. У овом делу рада биће извршена анализа врста расхода који настају ангажовањем Војске у МнОп.

2.1. ЗАКОНСКО ОДРЕЂЕЊЕ РАСХОДА

Законом о употреби прецизирано је да се трошкови припрема, учешћа и повратка припадника Војске и других снага одбране из МнОп, као и обавезе других права војних лица у пружању материјалне помоћи у вези са реализацијом хуманитарних операција, финансирају из буџета. Анализом планираних финансијских, по апропријацијама економских класификација, долази се до врста расхода на које ће планирани износи бити алоцирани. Ради потпуне актуелзације, анализа ће обухватити 2016. годину.

Чланом 37. Закон о употреби дефинисане су следеће врсте трошкова⁵:

- Избор припадника Војске Србије и других снага одбране за мисије, обуку припреме, лекарске прегледе, тестирања, транспортне трошкове, трошкове контроле и остале трошкове према стандардима одбране по врстама средстава, односно активности;
- Набавку технике и опреме;
- Упућивање припадника у МнОп;
- Плате и надокнаде са важећим прописима;
- Трошкове путовања одласка и повратка у земљу за сваких шест месеци проведених у МнОп;
- Поправку и одржавање технике;
- Трошкове осигурања свих учесника и технике која се користи у МнОп;

⁵ Аутор овог рада се не слаже са изразом који је употребљен у Закону, трошкови. Овде се више ради о расходима.

- Санитетско обезбеђење и транспорт учесника у МнОп који не могу бити збринути у медицинским јединицама оперативне зоне;
- Трошкове лечења у иностранству и земљи и трошкове надокнаде штете;
- Укупне трошкове набавке посмртне опреме, организацију сахране лица које је изгубило живот у МнОп, припрему службених докумената и социјално збрињавање чланова његове породице;
- Накнаду штете трећим лицима за штету учињену током извођења МнОп;
- Трошкове боравка у објектима предвиђеним за одмор и рекреацију;
- Трошкове евентулане правне помоћи и
- Остале специфичне трошкове.

За реализацију Годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2016. години, Законом о буџету Републике Србије за 2016. годину планирана су финансијска средства у износу од 1.212.434.000 динара, од чега за Министарство одбране 1.092.749.000 динара динара и за Министарство унутрашњих послова 119.685.000 динара.

За реализацију Годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2016. години, из надлежности Војске Србије, обезбеђена су финансијска средства у износу од 1.553.065.000 динара, по следећим апропријацијама економске класификације:

Табела број 2: Одобрени износи у 2016. години по троцифреним контима економске класификације

Р.бр.	Конто економске апропријације	Износ
1.	413 - Накнаде у натури	7.466.000
2.	421 - Стални трошкови	17.266.000
3.	422 - Трошкови путовања	83.882.000
4.	423 - Услуге по уговору	7.396.000
5.	424 - Специјализоване услуге	501.595.000
6.	425 - Текуће поправке и одржавање	24.867.000
7.	426 - Матријал	450.167.000
8.	482 - Порези, обавезне таксе и казне и пенали	110.000

Извор: Закон о буџету за 2016. годину

У 2016. години, према динамици и структури ГПУ, очекује се уплата финансијских средстава на име надокнаде од стране Уједињених нација за учешће припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама у износу од 460.316.000 динара, која ће се употребити коректуру апропријације 424 – Специјализоване услуге (увећање плате за учеснике МНОП). Стварна финансијска средства за реализацију Годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2016. години, из надлежности Војске Србије, која су обезбеђена Законом о буџету Републике Србије за 2016. годину, у оквиру програма 1703 - „Операције и функционисање Војске Србије”, функција 210 - Војна одбрана, програмска активност 0002 - „Мултинационалне операције”, износе 1.092.749.000 динара, по следећим апропријацијама економске класификације: 413 - Накнаде у натури, у укупном износу од 7.466.000 динара 421 - Стални трошкови, у укупном износу од 17.266.000 динара 422 - Трошкови путовања, у укупном износу од 83.882.000 динара 423 - Услуге по уговору, у укупном износу од 7.396.000 динара 424 - Специјализоване услуге, у укупном износу од 501.595.000 динара 425 - Текуће поправке и одржавање, у укупном износу од 24.867.000 динара 426 - Материјал, у укупном износу од 450.167.000 динара 482 - Порези, обавезне таксе и казне и пенали, у укупном износу од 110.000 динара.

2.2. РАСХОДИ КОЈУ НАСТАЈУ У ПРОЦЕСУ АНГАЖОВАЊА ЉУДСТВА

У овој групи расхода највећи износ је потребан за исплату увећања плате учесницима МНОП. Увећање плате се тренутно исплаћује са конта економске апропријације 424 – *Специјализоване услуге*. У периоду од 2007. до 2016. године исплате су вршене са котна 411 – *Плате, додаци и накнада запослених (зарада)*.

Увећање плате се обрачунава на основу Урдбе о основама и мерилима за увећање плате и друга новчана примања припадника Војске Србије и других снага одбране за време учешћа у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије (2013) и Одлуке о одређивању коефицијената за ризик у служби и коефицијената за географске и климатске услове припадницима Војске Србије и других снага одбране за време учешћа у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије.

Након потписивања уговора између Центра за мировне операције и лица које ће учествовати у МНОП стварају се услови за упућивање и остваривања права на увећање плате.

Од почетка учешћа сваки ангажовани припадник оставарује право на увећање плате, која представља 45,9% свих финансијских средстава која се обезбеђују из буџета Р. Србије у 2016. години. Упоредивањем података из Табеле број 3, износ финансијских средстава који се обезбеђује на име исплате увећања плате и износа који је предвиђен за уплату на име надокнаде од стране Уједињених нација за учешће припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама у 2016. години, долазимо до податка да је у 2016. години потребно 961.911.000 за исплату увећања плате учесницима у МнОп. Даљом анализом долазимо до закључка да је буџетом за МнОп пројектовано да се 47,58% потребних финансијских средстава за исплату увећања плате учесницима у МнОп обезбеди из уплата надокнаде од стране Уједињених нација. Како се надокнада уплаћује у америчким доларима (USD\$), у зависности од кретања курса овај износ је у висини шестомесечне плате учелника МнОп.

2.3. РАСХОДИ КОЈУ НАСТАЈУ У ПРОЦЕСУ ОБЕЗБЕЂЕЊА, ОДРЖАВАЊА И ЗАМЕНЕ ГЛАВНЕ ОПРЕМЕ

Финансијска средства за превентивно и корективно одржавање главне опреме обезбеђена су по конту економске класификације 425 – *Текуће поправке и одржавање*. Средства по овој апропријацији су планирана за текуће поправке и одржавање зграда, опреме у процесу припреме средстава за употребу у МнОп, као и за набавку резервних делова потрошног материјала у Републици Србији и зонама МнОп. Набавка услуге одржавања у зонама МнОп се такође исплаћује са овог конта.

Као што је приказано у табели број 3, финансијска средства за набавку борбених и неборбених возила нису планирана. За набавку ове врсте средстава неопходна су средства по апропријацији 512 – *Машине и опрема*.

2.4. РАСХОДИ КОЈУ НАСТАЈУ У ПРОЦЕСУ ОБЕЗБЕЂЕЊА АУТОНОМНОСТИ У ОДРЕЂЕНИМ КАТЕГОРИЈАМА

Чланом 128. Закона о јавним набавкама омогућена је реализација набавки у зонама операција без примене одредби предметног закона. Специфичности у којима се реализује мултинационална операција захтева флексибилност и поштовање закона тржишта у датом окружењу. Применена свих поступака који су дефинисани Законом о јавним набавкама отежала би, па чак и довела у питање задовољење основних животиних потреба припадника МО и ВС који су ангажовани.

Исхрана људства као круцијалном сегменту логистичке подршке посвећује се посебна пажња. Уједињене нације су заузеле став у вези енергетског и биолошког минимума који мора бити обезбеђен за сваког ангажованог појединца, уз поштовање свих специфичности које произилазе из самих навика у исхрани. Уједињене нације су у обавези да обезбеде артикле хране чија је енергетска вредност након примарне и секундарне обраде на висини од 4500Cal.

Током преговарачког процеса и дефинисања одредби Меморандума о разумевању, земља чланица се опредељује да ли ће бити аутономна у сегменту исхране или не. Уколико се определи за аутономност у обавези је да обезбеди кухињску опрему и прибор, ако и радну снагу. На име надокнада за обезбеђење аутономности у сегменту исхране земља контрибутор остварује право на надоканду од 29,21\$ месечно за сваког припадника контингента за којег је обезбеђена исхрана. Контрибутор који се определи за аутономност у сегменту исхране има право да потражује надокнаду за сва лица за која обезбеђује исхрану, било да су из састава његовог контингента или другог, све док је то дефинисано Меморандумом о разумевању.

У прилогу у број 6 дат је Анекс „V” Меморандума о разумевању између Р. Србије и УН у вези аутономности механизоване пешадијске чете. Предметним анексом дефинисане су категорије аутономности и уговорене цене по којима УН исплаћује месечну надокнаду. Поред уговорених цена, Анексом су прецизирани и општи услови који морају бити испуњени од стране контингента Р. Србије, као и поступци верификације и контроле.

Анексом се дефинишу категорије аутономности у којима је контингент самосталан али нису дефинисани начини и процедуре као се самосталност постиже. На свакој земљи контрибутору је да пронађе модел и дефинише процедуре.

Постоје два основана приступа у обезбеђењу аутономности у сегменту исхране; ангажовањем сопствених капацитета или уговрање услуге у зони операције. Ангажовањем сопствених капацитета обезбеђује се потпуна контрола над процесом припреме хране и очувања резерви на потребном нивоу. Имајући у виду да је организација исхране исплатива тек када је бројно стање преко 500 ангажованих лица, опција куповине услуге, или заједничке припреме хране долази у обзир. Приликом опредељења за заједичку припрему хране са другим контингентима, или куповином услуге, строго се мора водити рачуна о навикам у исхрани, посебно зачинима који су у употреби.

3. НАДОКНАДЕ КОЈЕ УЈЕДИЊЕНЕ НАЦИЈЕ ИСПЛАЋУЈУ НА ИМЕ УЧЕШЋА У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА

На основу извештаја Генералне Скупштине УН (ГС УН) из 1994. године, Генерални секретар УН покренуо је питање одређивања система којим ће се рачунати надокнаде државама контрибуторима за учешће у мултианционалним операцијама. До тог тренутка није постојао јединствен систем обрачуна, па је преговарање у вези трошкова учешћа било веома мучно, како за државе контрибуторе тако и за УН. Две године касније, 1996. године, ГС УН одобрила је имплементацију нових процедура, система надокнада са циљем да упрости пут којим државе долазе до надокнада за ангажовање људства, опреме, формираних војних и полицијских једница. Основни принципи система су једноставност, одговорност, и финансијски менаџмент и контрола (Извештај председавајућег радне групе за надокнаде УН, 2011). Овим је успостављена институција Меморандума о разумевању.

Систем надокнада трошкова је витална компонента ангажовања јединица у мултинационалним операцијама УН. У циљу да се обезбеди квалитетно опремање војника, државама чланицама мора бити адекватно надокнађен утрошак финансијских средстава. Овај систем пичива на закључцима које дониси Радна група која се састаје сваке три године. На основу улазних података, свака земља чланица УН има обавезу да прикаже цене коштања за процес генерисања снага, ангажовања и дезангажовања јединице ранга батаљона.

3.1. НАДОКНАДА ЗА ЉУДСТВО

Као што је претходно напоменуто, Анекс А у оквиру Меморандума о разумевању је обавезујући документ за: државу контрибутора да обезбеди људство које испуњава захтеване критеријуме; УН да исплати надокнаде за ангажовано људство.

Надокнада за ангажовано људство први пут се помиње 1974. године. Заснована на студији коју је спрове Секретаријат УН у сарадњи са државама контрибуторима, формирана је висина надокнада за свеког војника који је представљао своју земљу, у износу од 500\$USD за један месец. Додатно, износ од 150\$USD је плаћан за договорени број лица која поседују специфичне вештине (логистика, медицина, телекомуникације) за потребе пружања помоћи контингенту. Износи су ревидирани сваке две до три године све до 1991. године.

Од јула 1991. до 2004. године надокнада за ангажовано особље била је 988\$USD месечно. Наведни износ припада за ангажованог појединца, без обзира на ниво образовања, специјалност, чин и звање. Поред наведеног, земље котрибутори су остваривале и право на надокнаду од 291\$USD за сваког ангажованог специјалисту, максимално до 25% бројног стања логистичке и до 10% код борбених јединица. Под појмом специјалисте подразумева се медицинско и логистичко особље.

Такође, од 1974. године одобрен је и износ од 65\$USD који се исплаћује на месечном нивоу за опрему ангажованих лица, која укључује и лично наоружање. Износ од 5\$USD се исплаћује на име муниципалитета која се користи за обуку. Одатле се долази до износа од 1058\$USD за сваког ангажованог припадника Војске, на месечном нивоу. У прилогу број 7 дат је минимални преглед опреме коју сваки војник ангажован у МнОп УН мора имати.

Приликом одређивања висине надокнада, иницијалном студијом су разматрана три основна принципа:

- За ангажовање војника на истим дужностима, без обзира из које земље долазе, матичне земље остварују право на идентичну надокнаду,
- Ниједна Влада неће оставрити право на виши износ надоканда за идентичну услугу;
- Ниједна Влада неће остварити право на виши износ надокнада од стварних трошкова, другим речима земље чланице неће профитирати од учешћа.

Током 2013. године ревидирани су износи надокнада (Упутство за надокнаде УН, УН 2014), и том приликом је усаглашен месечни износ надокнада за ангажованог појединца:

- Од 01.07.2014. године, \$1,332;
- Од 01.07.2016. године, \$1,365 и
- Од 01.07.2017. године, \$1,410.

Поред износа који се исплаћује Владама земаља контрибутора, сваком учеснику дневно следује \$1.28, као и \$10.50 за сваки дан током одмора. Према тренутно важећој регулативи сваком ангажованом припаднику контингента припада 15 радних дана за сваких шест месеци проведених у МнОп. Ова два износа су на истом нивоу од када су уведени, од прве мисије УН, UNTSO. Износ од \$1.28 представља цену паклице цигарета из 1949. године. Неколико пута је разматрано да се повећа, али имајући у виду да је у 17 МнОп УН у сваком тренутку ангажовано преко 90.000 лица не очекује се поваћање у наредном периоду.

Наведене надокнаде припадају за лица која су ангажована у оквиру јединица, као контингент. Експертима мисија, војним посматрачима и штабним официрима у командама, исплаћују се новчана средства за најам стамбеног простора и обезбеђење животних намирница. Износи варирају зависно од ризика и животног стандарда у конкретној МнОп. За ове категорије лица Владама земаља контрибутора се не исплаћује месечна надокнада.

Обим ангажовања људских ресурса земље контрибутора, као и износ надокнада, прецизира се Анексом А Меморандума о разумевању. У прилогу број 8 дат је Анекс А, из Закона о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Уједињених нација који обезбеђује ресурсе прелазним снагама Уједињених нација у Либану. Овим Анексом је прецизирано да Република Србија може упутити до 183 припадника пешадијске чете, девет штабних официра у команди Сектора Исток и два штабна официра који ће бити ангажовани у команди МнОп *UNIFIL*. Тренутно је ангажовано 177 лица. Применом важеће регулативе која се односи на износ месечне надокнаде за ангажована лица, долазимо до следећих вредности:

$$175 * \$1.365 = \$238.875$$

Ово је основни износ који се уваћава за 303\$, за 25% логистичког особља и 10% особља у борбеној јединици, тако да једначина поприма нови облик:

$$(175 * \$1.365) + (0,25 * 20 * \$303) + (0,1 * 150 * \$303) = \$244.935$$

Полазећи од бројног стања и категорија ангажованих припадника МО и ВС у *UNIFIL*, за два штабна официра који су ангажовани у команди мисије, и који добијају финансијска средства од УН за обезбеђење основних животних услова, смештај и исхрана, Влада Р. Србије не добија надокнаду, док се за преосталих 175 лица калкулација изгледа као што је дата.

3.2. НАДОКНАДА ЗА ГЛАВНУ ОПРЕМУ

Током седамдестих година XX века развијена је и методологија којом се рачуна надоканда земљама контрибуторима за опрему коју обезбеђују за потребе мисија. У већини случајева, УН су обезбеђивале коришћење опреме кроз потписивање *Letter of Assist* или *Notes Verbale*. Како су учесници мисија у то време претежно обављали дужности војних посматрача, за реализацију задатака била су довољна комерцијална теренска, или лака војна моторна возила. Чак и у зонама где је након интензивних сукоба ангажовано и преко 1000 војника, као што је зона МнОп *UNFICYP*, задаци су обављани са статичких осматрачница чије су потребе у опреми и возилима могле бити задовољене кроз једноставне ланце снабдевања у организацији УН, или добровољним донацијама од стране земаља учесника.

Ради контроле начина на који се користе финансијска средства која су у оквиру конкретне МнОп одређена за надокнаде, УН су развиле систем прегледа, бројања и категоризације опреме и возила од тренутка уласка у зону операције. Приликом уласка у зону операције надлежни представници УН вршили су контролни преглед комплетне опреме и возила која су у власништву контингента. По завршеном ангажовању реализован је такође контролни преглед опреме и возила која се враћају на територију земље контрибутора. За сву опрему која се враћа у матичну државу, контрибутор је добијао надокнаду у висини вредности амортизације опреме и возила која је настала услед употребе у зони операције. Уколико би се појавила разлика у квантитету између контроле приликом уласка и изласака из зоне, УН су сматрале да је настала штета по земљу контрибутора. Овако настала штета је надокнађена од стране УН у износу који је идентичан вредности која је установљена приликом улазне контроле. Земља контрибутор била је у обавези да документује насталу штету или губитак документом који је сачињен одмах након настанка.

Током друге половине осамдестих година XX века, комплексност опреме и возила која су била у употреби у ситуацијама када је ангажовање војске превазишло задатке на посматрачким дужностима, као што је *UNEF II*, *UNIFIL* и *UNDOF*, почела је рапидно да расте. До краја осме деценије, примена једноставне улазне/излазне контроле постаје недовољна и полако губи ритам са интензивним порастом обима врсте опреме која се ангажује. Тадашњи процес контроле убрзо је постао отежавајући фактор како за УН, тако и за земље контрибуторе. Услед скраћења времена за који контингент мора да постане оперативан у зони операције, пропорционално је умањено и време за контролу опреме

и возила. По својој природи, процес контроле захтевао је велики утршка времена, и пре свега био крајње бирократизован. Време и радно оптерећење који су били неопходни да би се исплатиле надокнаде по захтевима након упућивања контингената растао је веома брзо.

Како је обим и комплексност ангажовања снага УН растао, фокус и земаља контрибутора и УН био је на расходима који одлазе на име опреме, возила и подршке. Земље чланице су биле у незахвалној ситуацији, где са једне стране имају жељу да обезбеде контингенте чија је обученост и опремљеност на нивоу који може да парира захтевима који произилазе из оперативне ситуације у зони; и тешкоћама у остваривању свих или делимичних надокнада. Поред наведеног, *ДРКО* био је суочен са растућим незадовољством земаља чланица и варирајућим стандардом опреме, и нивоа подршке коју обезбеђују контингенти у зонама операција.

Ради упрошћавања процеса надокнада за опрему контингента, те да се помоћу тога умањи време потребно за исплату, одобрен је пројектни задатак са циљем да се успостави нова методологија надокнаде трошкова за опрему, возила и обезбеђену подршку. Овај процес развоја започео је извештајем Генералног секретара УН А/48/945, и извештајем Надзорног одбора (*Advisory Committee on Administrative and Budgetary Questions, ACABQ*) за андминистративна и буџетска питања А/49/664. Генерална скупштина УН својом резолуцијом 49/233 од 23.12.1994. године овластила је Генералног секретара да настави са реформом процедура за успостављање система на основу којег ће се земљама чланицама надокнадити расходи који настају у процесу обезбеђења опреме, возила и подршке за потребе УН мисија.

Ради потпуног разумевања проблематике надокнада која се остварује на име ангажовања опреме у разматрање се уводи нови појмови: потпуни и непотпуни закуп. У енглеском језику се користи термин *Wet Lease/Dry Lease*. У буквалном преводу „суви најам/закуп“ и „мокри најам/закуп“ као називи вуку корене из првих ангажовања ваздухоплова земаља чланица за потребе УН мировних мисија. Уколико би земља чланица ангажовала апарате и обезбедила горива и мазива то се сматрало „мокрим најмом/закупом“. Назив се задржао и до данашњих дана.

На следећем примеру биће појашњена методологија прорачуна надоканда за возила која су ангажована у МнОп *UNIFIL*.

Табела број 3: Пример обрачуна висине надокнада за ангажовану главну опрему

Фактори Еколошки 0,60% Интезитет операције 0,80% Непријатељства-принудно напуштање 3,10% Додатни транспорт 0,25%			
	Количина	Месечни износ укључујући факторе	Укупна месечна надокнада
Возила за подршку, војни модел			
Камион опште намене (2,5-5t)	5	1.620,80	8.104,00
Борбена возила			
Оклопни транспортер за наоружањем (Класа II)	13	6.483,34	84.283,42

Извор: Прилагодио аутро рада на основу Упутства УН за надокнаде

У прилогу број 9 дат је приказ начина обрачуна месечног износа надокнада за главну опрему коју обезбеђуја Влада Републике Србије за МнОп *UNIFIL*.

Фотографија број 1: Сегмент из интегралног транспорта главне опреме у зону МнОп. Аутор фотографије је мр.потпуковник Зоран Николић

Почевши од новембра 2013. године Војска Србије је ангажовала главну опрему наведену у Анексу „В“ Меморандума. У складу са наведеним документом главна опрема мора да задовољи опште услове прописане од стране УН. Меморандумом је уговорено да главна опрема остаје у власништву Владе Р. Србије и да ће

надокнада трошкова за главу опрему бити на снази у пуном износу до датума престанка оперативног деловања земље која даје допринос у војним снагама, односно до датума обустављања предметне мисије, а затим ће се смањити на 50% од уговореног износа у оквиру Меморандума док артикли главне опреме не напусте зону *UNIFIL*.

Ради достизања стандардне функционалне исправности, Војска Србије има могућност да одржава вишак материјалних средстава у износу од највише 10% од договорених одобрених

количина. Уједињене нације преузимају на себе упућивање и повратак вишка материјалних средстава у/из Р. Србије, или евентуални поновни размештај, као и трошкове њиховог фарбања и префарбавања, али неће бити обрачунате и исплаћене надоканде по основу потпуног или непотпуног закупа за било који вишак материјалних средстава. Оваквим поступањем УН даје могућност земљама учесницама да у зони операције имају 110% опреме неопходне за реализацију задатака. Трошкови у вези са припремом одобрене опреме ради испуњења додатних стандарда које су дефинисале УН за упућивање у *UNIFIL* су у надлежности УН. Додатни стандарди обухватају фарбање, наношење ознака УН, припрема материјалних средстава за зимске услове.

Трошкови повратка одобрене опреме у оквиру националних залиха по окончању МнОп *UNIFIL*, као што је префарбавање у националне боје, такође је у обавези УН. Наведени расход ће се процењивати и њихова надокнада ће се вршити по подношењу захтева за потраживање заснованог на списку одобрене опреме. Надокнада трошкова префарбавања врши се уз примену стандардних цена фарбања/префарбавања главне опреме одобрене у оквиру овог меморандума. Трошкови поправки не могу се надокнадити пошто је опрема ангажована на баз потпуног закупа, па је цена поправки укључена у део износа потпуног закупа/најма који се односи на одржавање.

3.3. НАДОКНАДА ЗА АУТОНОМНОСТ КОНТИНГЕНТА

Са становишта УН, уобичајено је да се захтева од држава контрибутора да обезбеде аутономност у појединим категоријама, као што је смештај, исхрана, прање и хемијско чишћење и телекомуникације.

По доласку у зону операције, очекује се да сваки контингент достигне стандарде аутономности који су прецизирани у Меморандум. Ови стандарди су предмет преговора између државе контрибутора и УН, уз напомену да свака држава води независне преговоре и постиже билатерални договор са УН. У сваком појединачном случају, уговорени ниво аутономности укључује способност да се достигне и одржи потребан ниво ресурса и људства ради обезбеђења административне и логистичке подршке током трајања ангажовања.

3.4. НАДОКНАДЕ НА ОСНОВУ „LETTER OF ASSIST“

Letter of Assist (у даљем тексту *LOA*) представља посебну врсту споразума између земље контрибутора и УН. У основи представља метод уговарања помоћу којег УН обезбеђује посебне услуге које пружа Влада државе потписнице. Одељење за подршку на терену УН (Department of Field Support (DFS) at UN HQ) је овлашћено да закључи *LOA*, који да би постао правоснажан мора бити потписан од стране Сталне мисије земље контрибутора и УН. Приликом достављања обрачуна по којем ће бити надокнађени трошкови, земља контрибутор мора да наведе број под којим је издат *LOA*.

Имајући у виду да се *LOA* закључује у посебним случајевима, када УН нису у могућности да обезбеде одређени ниво способности, држава контрибутор је у повољној преговарачкој позицији. На тај начин се постижу знатно виши износи месечних надокнада, поготово за ангажовање ваздухоплова и пловила.

На основу смерница Генералне скупштине УН (*Generic guidelines for troop contributing countries deploying military units to the United Nations peacekeeping missions*), наведени документ се користи у следећим случајевима:

- посебна потреба за специфичном опремом или услугама које није могуће обезбедити редовним ланцима снабдевања,
- када је Влада земље контрибутора једини извор који може да обезбеди услугу или средсто,
- када одређена услуга, способност или средство нису наведени у МоУ који је закључен између земље контрибутора и УН и
- када држава контрибутор обезбеђује војне ваздухоплове и пловила или
- када земља контрибутор жели самостално да организује транспорт опреме и превозење људства у зону операције. Ово је посебан случај, и важи правило да ће УН надокнадити само износ који је у висини цена коју би УН платиле да организују активност. Сви расходи који превазилазе износ за који УН могу да уговоре транспорт и превозење иду на терет контрибутора. Поједине државе, где је БДП висок, најчешће се одлучују да самостално организују и сnose део трошкова.

4. РИЗИК КОЈИ НАСТАЈЕ УТРОШАКОМ НАДОКНАДА ДОБИЈЕНИХ НА ИМЕ УЧЕШЋА У МУЛТИНАЦИОНАЛНИМ ОПЕРАЦИЈАМА НА КОРЕКТУРУ РАСХОДА ПЛАТА

У овом делу рада биће дефинисан ризик који настаје услед тренутног начина утrophка средстава добијених на име надокнада за учешће Војске у МнОп УН. Кроз упоредну анализу износа који су опредељивани из буџета, у периоду од 2012. до 2016. године, на име исплате увећања плата и износа који је кроз коректуру расхода плата планиран да се обезбеди од надокнада УН, биће прикупљени подаци који ће бити употребљени за доказивање постављених хипотеза истраживања.

Тренутним законским решењем, дефинисано је да се се надокнада за претходно настали трошак књижи као коректура расхода. Даље је прецизирано да уколико се уплата изврши у години када је трошака насатао, новчана средства се стављају на располагање Министарству одбране, док ако се средства уплате у наредној години књиже се као општи приход буџета Р. Србије.

4.1. ТРЕНУТНА ПОЗИЦИЈА

За реализацију Годишњег плана употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2016. години, Законом о буџету Републике Србије за 2016. годину планирана су финансијска средства у износу од 1.092.749.000 динара за Министарство одбране.

Према динамици и структури Годишњег плана употребе, очекује се уплата финансијских средстава на име надокнаде од стране Уједињених нација за учешће припадника Војске Србије у мултинационалним операцијама у 2016. години у износу од 460.316.000 динара, која ће се употребити за финансирање дела трошкова по апропријацији економске апропријације 424 – Специјализоване услуге.

Динамика уплата финансијских средстава на име надокнада од стране Уједињених нација за учешће Војске Србије у МнОп директно зависи од солвентности саме организације. Како се буџет организације попуњава уплатама земаља чланица, тако и сва плаћања делом од тога зависна.

У табели број 4 дат је упоредни приказ укупног износа финансијских средстава за исплату увећања плата и износ надокнада УН за дати годину. Потребно је напоменути да су до 2016.

године финансијска средства за исплату увећања плате исплаћивана са конта 411 – *Плате, додаци и накнаде запослених*, док се тренутно исплаћују са конта 424 – *Специјализоване услуге*.

Табела број 4: Упоредни приказ финансијских средстава за исплату увећања плате и износа надокнада УН за ангажовање Војске, од 2012. до 2016. године

Година	Обезбеђено из буџета	Надокаде УН (коректура)	Учешће надокнада	Укупно потребно за увећање плата
2012	120.000.000	43.158.000	36%	163.158.000
2013	227.874.000	135.672.000	60%	363.546.000
2014	409.964.000	265.073.002	65%	675.037.002
2015	681.558.000	396.856.000	58%	1.078.414.000
2016	501.595.000	460.316.000	92%	961.911.000

Извор: Годишњи план употребе 2012-2016 године.

Утрошак средстава од надокнада на коректуру расхода са којег се исплаћује увећање плате учесницима МНОП је наслеђено решење из претходних година. Анализирајући податке из табеле број 4, закључујемо да је однос финансијских средстава, која се обезбеђују из буџета и која су планирана за уплату од стране УН, веома неповољна у 2016. години. Овако висок процентулани однос, где износ надокнада представља 92% средстава која се обезбеђују из буџета негативно утиче на могућност да се исплати увећање плате учесницима МНОП.

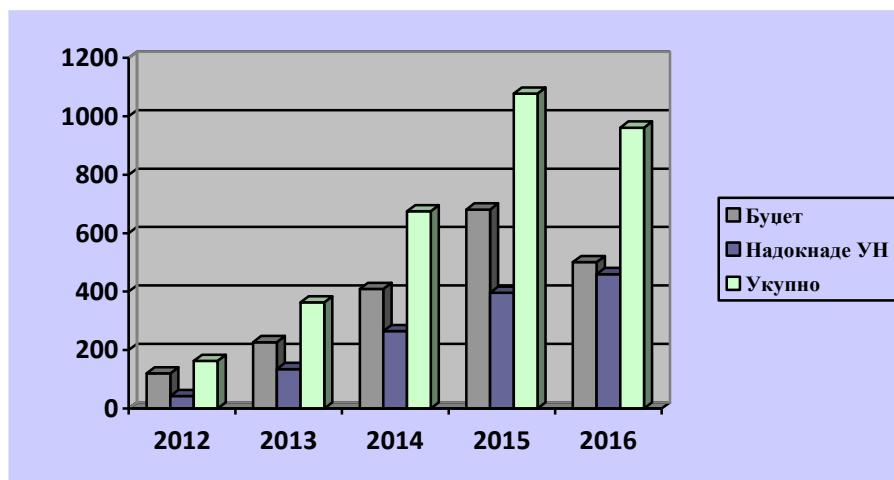
Наиме, са конта 411 - *Плате, додаци и накнаде запослених*, исплаћују се зараде припадницима МО и ВС, и у периоду од 2012. до 2015. године у Министрство одбране било у могућности да интервенише у оквиру трцифреног конта. Тренутно, у 2016. години, уколико касни уплата надокнада од стране УН не постоји могућност да се прерасподелом у оквиру Министарства одбране изнађе решење.

Табела број 5: Упоредни приказ износа финансијских средстава која су обезбеђена по конту 411/424 за потребе МО и износа надоканда УН у периоду од 2012. до 2016. године.

Година	Конто	Надокнаде УН (коректура расхода)	Укупно одобрено за МО по конту 411/424	%
2012	411	43.158.000	23.591.439.012	1.82‰
2013	411	135.672.000	24.969.057.000	5.43‰
2014	411	265.073.002	27.634.863.000	9.59‰
2015	411	396.856.000	22.463.967.000	17.66‰
2016	424	460.316.000	1.197.669.000	38.43%

Извор: Закон о буџету и ГПУ 2012-2016. године

Графикон број : Обезбеђење потребних средстава за исплату увећања плата учесницима МНОП, према изворима финансирања, од 2012. до 2016. године.

Извор: Закон о буџету и ГПУ 2012-2016. године.

4.2. ПОСТОЈАЊЕ РИЗИКА УСЛЕД УТРОШАКА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТВА ОД НАДОКНАДА УН НА КОРЕКТУРУ РАСХОДА ПЛАТА

Тренутно законско решење, где се надокнаде стављају на располагање Министарству одбране једино уколико се упалта од стране УН изврши у години у којој је расход насатао, онемогућава да се прецизно утврди износ који ће бити уплаћен у оквиру једне календарске године. Како се читава финансијска конструкција по конту 424 заснива на податку који није могуће проверити, нити постоји инструмент којим се може утицати на динамику уплата надокнада од стране УН, у даљем раду биће речи о ризицима и евентуалним штетним последицама.

Из буџета Р. Србије током 2016. године планирано је да се обезбеди 501.595.000 динара по конту економске априпријације 424 - *Специјализоване услуге*. Како овај износ представља 52,14% укупно потребних финансијских средстава за исплату увећања плата учесницима МНОП, уколико УН не уплаћују финансијска средства на име надоканда за ангажовано људство и главну опрему очекиваном динамиком, из буџетског прихода могуће је исплатити увећање плате за само шест месеци. Имајући у виду да је Законом о буџету за 2016. годину за функционисање МО и ВС предвиђено 696.074.000 динара по конту економске

апропријације 424 - *Специјализоване услуге*, прерасподелом финансијских средстава на нивоу МО мало је вероватно да ће се наћи решење за исплату увећања плате током последњег тромесечја⁶ године, уколико УН не уплати финансијска средства на име надокнада. За исплату увећања плате током једног тромесечја неопходно је 240.477.750,00 динара.

За обезбеђење додатних средстава по конту 424 неопходна је интервенција са нивоа министра финансија.

На основу напред наведеног можемо закључити да утрошак надокнада на коректуру по конту 424 – *Специјализоване услуге*, генерише ризик који се односи на могућност исплата увећања плате лицима која су ангажована у МнОп, где се ниво ризика повећава у другој половини буџетске године, чиме је прва помоћна хипотеза доказана.

Као други ризик јавља се обезбеђење заменских борбених возила која би била упућена у зону МнОп *UNIFIL*. За полазну основу у прорачуну потребних финансијских средстава за набавку нових борбених возила која ће бити прихваћена од стране мисије *UNIFIL* узимамо средње генеричке тржишне вредности за наоружано борбено возило точкаша. Тако имамо да је вредност за класу II 645.395\$; док за класу III износи 368.583\$ (Упутство за надоканде УН, УН 2014).

За набавку 13 возила у класи II потребно је 943.206.391,50 динара⁷, што представља 86,31% износа финансијских средстава који се обезбеђују из буџета у 2016. години за потребе учешћа у мултинационалним операцијама.

За набавку 13 возила у класи III потребно је 538.662.123,81 динара⁸, што представља 49,29% износа финансијских средстава који се обезбеђују из буџета у 2016. години за потребе учешћа у мултинационалним операцијама.

За потребе доказивања друге помоћне хипотезе неопходно је у разматрање увести и процентуалне односе појединих коната економских класификација у оквиру износа који је одређен из буџета за потребе МнОп.

⁶ 80.159.250,00 динара износи 1/12 од укупно планираних средстава на име исплате увећања плате учесницима МнОп. За једно тромесечје неопходно је 240.477.750,00 динара.

⁷ По средњем курсу НБС на дан 17.10.2016. године

⁸ Исто

Табела број 5: Процентувано учешће појединачних апропријација у укупном износу одобрених средстава за МнОп

Р.бр.	Конто економске апропријације	Износ	%
1.	413 - Накнаде у натури	7.466.000	6,83‰
2.	421 - Стални трошкови	17.266.000	15,8‰
3.	422 - Трошкови путовања	83.882.000	7,67%
4.	423 - Услуге по уговору	7.396.000	6,76‰
5.	424 - Специјализоване услуге	501.595.000	45,90%
6.	425 - Текуће поправке и одржавање	24.867.000	2,27%
7.	426 - Матријал	450.167.000	41,19%
8.	482 - Порези, обавезне таксе и казне и пенали	110.000	0,10‰
Укупно		1.092.749.000,00	100%

Извор: Закон о буџету за 2016. годину

Из наведеног се намеће закључак да је за набавку нових борбених возила неопходно обезбедити финансијска средства која на годишњем нивоу превазилазе половину буџета за учешће у мултинационалним операцијама, као и да би набавка ове врсте представљала велико напрезање за износ који се опредељује из буџета за потребе МнОп.

Уколико се средства за набавку борбених возила не обезбеде кроз додатна издвајања из буџета, из табеле број 5 се види да је то половина тренутно одобрених средстава, једно од могућих решења је и да се за исплату увећања плата не планирају издавајања из буџета, већ да се тај износ препланира за набавку борбених возила. Како је процењена вредност набавке борбених возила приближна износу који је опредељен из буџета за потребе увећања плата учесницима МнОп, потерба средстава се могу обезбедити уколико се потребна финансијска средства за плате препланирају за набавку борбених возила. Учесницима МнОп увећање плате би се исплаћивало од надокнада које упалђују УН на име учешћа Војске, што би имало штетних последица.

На основу напред наведеног можемо закључити да без дугорочног планирања, у делу који се односи на обезбеђење потребних финансијских средстава за набавку главне опреме ради замене дотрајалих и амортизованих борбених и неборбених возила, доводимо у питање исплату увећања плата учесницима МнОп, чиме је друга помоћна хипотеза доказана.

У досадашњем делу рада детаљно је анализирана и кроз различите аспекте приказана сложеност питања утрошка надокнада које Влада Р. Србије остварује по основу ангажовања Војске у МнОп УН. Узимајући у обзир све претходно што је наведено, доказано је да утрошак финансијских средстава од надокнада на коректуру расхода по конту економске апропријације 424 – *Специјализоване услуге* носи са собом ризик који није прихватљив јер доводи у питање исплату увећања плата учесницима МнОп, па самим тим и испуњење уговорне обавезе које је министарство одбране преузело кроз уговоре о ангажовању са са лицима која ће бити упућена у МнОп. Такође, доказано је да изостанак дугорочног планирања финансијске конструкције којом ће бити омогућена набавка главне опреме може довести до великих напрезања буџета, те да се кроз умањење износа који се исплаћује ангажованим лицима обезбеде потреба средства за набавку.

У даљем раду биће објашњене варијате употребе средстава од надокнада које носе мањи ризик, у делу који се односи на могућност исплата увећања плате и набавке главне опреме.

5. ВАРИЈАНТЕ УПОТРЕБЕ ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ОД НАДОКНАДА

У досадашњем излагању показано је да тренутни начин утрошка средства генерише одређени ниво ризика који није прихватљив у дужем временском периоду. У овом делу рада биће прецизиране могуће варијанте употребе финансијских средстава које са собом носе мањи ризик. Ради формирања одрживог предлога, анализа тренутних законских решења ће бити део разматрања.

5.1. ВАРИЈАНТЕ УПОТРЕБЕ КОЈЕ НОСЕ МАЊИ РИЗИК

Узимајући у обзир наведене ризике које са собом носи употреба надокнада Уједињених нација на коректуру расхода по конту економске апроприације 424 - *Специјализоване услуге* намеће се потреба да се дефинишу варијанте употребе финансијских средстава од надокнада УН које са собом носе прихватљив ризик. Где прихватљив ризик одређујемо на основу интензитета последице која може настати; безначајна, мала, умерена, озбиљна и катастрофални, као и саме вероватноће; ретко, невероватно, могуће, вероватно и сигурно да до последице дође.

За потребе дефинисања варијатни употребе које са собом носе прихватиљив ризик, безначајна последица која се ретко може десити, полазне основе налазимо у процентуланом односу износа финансијских средстава која су од значаја за учешће Р. Србије у мултинационалним операцијама Уједињених нација.

Законом о буџету за 2016. годину прецизирано је да су укупни расходи и издаци за набавку нефинансијске имовине у висини од 1.085.308.426.000. Када овај износ упоредимо са износом који је предвиђен за уплату од стране Уједињених нација на име учешћа Војске Србије у МнОп, 460,316,000 динара у 2016. години, добија се податак да надоканде представљају 0,042% укупних расхода и издатака у оквиру расходне стране буџета Р. Србије.

Издавања из буџета Р. Србије за МО и ВС у 2016. години су планирана у висини од 55.788.602.000, док је Годишњим планом употребе у 2016. години планирано да на име ангажовања људства и опреме Уједињене нације уплате износ од 460.316.000 динара, што представља 0,825% износа који је намењен за потребе МО и ВС.

Процентуални однос указује да износ надокнада за учешће Војске Србије у МнОп УН не представљају значајне вредности у односу на буџет Р. Србији, нити за буџет МО и ВС, у делу који се односи на планирање њиховог утrophка. Како се тренутним начином утrophка може довести у питање исплата увећања плата учесницима МнОп, као и умањење способности приликом ангажовања у МнОп *UNIFIL* услед потпуне амортизације и неисправности моторних возила, у даљем раду биће разматране варијате употребе финансијских средстава од надокнада, уз претпоставку да ће расходи по конту економске апропријације 424 – Специјализоване услуге бити у потпуности исплаћени из буџета. Финансирањем укупног износа расхода по конту економске класификације 424 из буџета, а не како је тренутно регулисано, отворило би се питање употребе финансијских средстава које ће уплатити Уједињене нације током 2017. године.

Могуће варијате се огледају у финансирању других расхода који су на годишњем нивоу много већи, тачније где сума од 460.316.000 динара чини много мањи проценат од тренутне половине потребних средстава. На овај начин значајно би се умањила евентуална последица. Даље имамо, да би последица била најмања уколико би се износ од надокнада употребио за коректуру расхода по конту по којем је опредељен највећи износ финансијских средстава. Уколико постоји могућност да се коректура реализује на конту са којег се плаћање врши по основу вишегодишњих уговора, а самим одредбама које дефинишу рокове плаћања није стриктно дефинисан годишњи износ, долазимо до првог избора у варијантама употребе.

Ради формулисања одрживог и ефикасног начина утrophка средстава, у разматрање варијанти употребе потребно је увести и члан 129. Закона о јавним набавкама, којим је прецизирано да оквирни споразум чији је предмет јавна набавка у области одбране и безбедности не може трајати дуже од пет година, осим у изузетним случајевима, који се утврђују с обзиром на рок трајања опреме, инсталација или система и техничке тешкоће које би промена добављача проузроковала. Уколико се крећемо у оквиру који је прецизирао Закон, који даје могућност да се потпише уговор на пет година, и дефинишемо да ће се уговор склопити на износ који је једнак петогодишњој вредности надокнада које уплаћују УН, полазећи од износа за 2016. годину добијамо 2.301.580.000,00 динара, што по средњем курсу НБС на дан 17.10.2016. године износи 20.473.320,67USD\$ милиона америчких долара. На приказан начин долазимо до финансијске конструкције која може да подржи

набавку велике количине наоружања и војне опреме. О врстама и количинама наоружања и војне опреме неће бити речи у раду, разматрање ће бити закључено теоретским моделом који је заснован на закључцима Радне групе УН⁹, у вези средње генеричке тржишне вредности за наоружано борбено возило точкаша. Тако имамо да је вредност за класу II 645.395\$; док за класу III износи 368.583\$ (Упутство за надокнаде УН, 2014). Одавде се може извести закључак да се кроз петогодишњи уговор може набавити:

- 31 (тридесет једно) борбено возило точкаш у класи II ($20.473.320,67\$/645.395\$ = 31.7$) и
- 55 (педесет и пет) возила у класи III ($20.473.320,67\$/368.583\$ = 55.54$).

Као што је напред наведено, дугорочним планирањем уз поштовање важећих законских одредби могуће је реализовати набавку главне опреме која ће бити финансирана надокнадама УН за учешће у Војске у мултинационалним операцијама. Трећа помоћна хипотеза је самим тим и доказана.

Овим делом рада су предложене варијанте употребе средстава од надикнада УН које носе мањи ниво ризика. Поред наведеног, доказано је да се на петогодишњем нивоу могу издвојити средства у износу од 20 милиона америчних \$. Даље имамо да наведени износ може бити само улазни податак којим ће се пројектовати расположива средства за набавку наоружања, војне опреме или ваздухоплова.

5.2. ПРЕДНОСТИ ПРИМЕНЕ ПРЕДЛОЖЕНИХ ВАРИЈАНТИ

Основне предности примене једне од предложених варијанти употребе средстава од надокнада УН су:

- Исплата увећања плате учесницима МнОп се не доводи у питање јер су сва потребна средства обезбеђују из буџета. Динамика уплата надокнада не утиче на испуњење уговорних обавеза Р. Србије према УН;
- Стварању услова да се набаве нова борбена и неборбена возила без већих изазова по буџет министарства одбрене и
- Могућност да се укупан износ средстава од надокнада употреби за набавку друге специфичне војне опреме, опционо ваздухоплова, који би накнадно био ангажован под условима „*Letter of Assist*“. Како су УН у обавези да обезбеде погонско гориво и мазива за ваздухоплове, те чињеница да се кроз надокнаде обезбеђују средства за

⁹ Видети више у поглављу 2.1.2. Главна опрема.

занављање опреме, обука посада ваздухоплова кроз часове налета представља највећу добит. Другим речима, посаде ваздухоплова би стицале искуство у специфичним условима али са много мањим издацима него да се обука реализује у Р. Србији. Уједињене нације исплаћују надокнаду за ангажоване ваздухоплове, људство и у обавези су да обезбеде погонско гориво и мазиво.

6. ЗАКЉУЧАК

Доказана је хипотезе да планирање утrophка надокнада на коректуру расхода по конту економске апропријације 424 – *Специјализоване услуге* носи са собом ризик који није могуће контролисати. На овај начин може се доћи у ситуацију која ће бити окарактерисана недостатком финансијских средстава за исплату увећања плата учесницима МнОп у последњем тромесечју године, која са собом носи ризик престанка даљег ангажовања.

Доказивање је почело детаљном анализом законске регулативе, како у Р. Србији тако и са нивоа УН. Историјат учешћа приказан је ради формирања потпуне слике и разумевања колики значај за безбедност и спољну политику Р. Србије представља учешће у МнОп УН.

Анализом врста расхода које настају током ангажовања Војске у МнОп пластично је предстаљен и приказан начин утrophка финансијских средстава. За потребе даљег разматрања издвојени су поједини делови.

Етимолошко одређење надокнада трошкова, по категоријама, уз детаљан опис обрачуна и услова под којима припадају представљао је увод у кључни део рада. На основу претходно прикупљених података, на крају рада је изведено доказивање почетне хипотезе.

Такође је доказана хипотеза да је могуће финансирати набавку нове главне опреме од финансијских средстава које уплаћује УН на име надокнада.

Стратегијски концепт одбране изражава основне ставове Републике Србије о начину ангажовања расположивих ресурса у очувању и заштити њених одбрамбених интереса. Значајан сегмент тог концепта уважава потребу унапређивања партнерства и мултилатералне сарадње са другим државама и међународним организацијама и институцијама у очувању и заштити одбрамбених интереса Републике Србије. У зависности од врсте и интензитета изазова, ризика и претњи безбедности, Република Србија одбрамбене интересе штити и учешћем у мултинационалним операцијама ради изградње и очувања мира у региону и свету.

Непланским, и краткоричним планирањем утrophка финансијских средстава од надокнада које УН уплаћују на име ангажовања људских и материјалних ресурса Војске у мултинационалним операцијама Уједињених нација могу бити угрожени одбрамбени интереси Републике Србије услед немогућности да се настави ангажовање.

Немогућност која произилази из недостатка средстава да се исплати увећање плата учесницима МнОп, или неисправности главне опреме услед потпуне амортизације.

У периоду од 2012. до 2015. године у надлежности министра одбране била је прерасподела у оквиру троцифреног конта 411 – *Плате, додаци и накнаде запосленим*, па самим тим и могућност да интервенише уколико уплата надокнада од стране УН закасни. Тренутно решење, да се увећање плате исплаћује са конта 424 - *Специјализоване услуге*, не допушта ни могућност интервенције кроз прерасподелу.

Овим радом су предложене одрживе варијанте употребе финансијских средстава од надокнада УН и потпуно остварен циљ који је постављен пре почетка истраживања. Петогодишњи износ надокнада, који је реда величина од 20 милиона \$, сасвим је довољан за набавку нове опреме, борбених возила или опционо ваздухоплова. Како износ финансијских средстава који уплаћују УН на име надокнада за ангажовање Војске чини само 0,825% од новчаног износа који је Законом о буџету за 2016. годину опредељен за потребе Министарства одбране, коректура расхода по конту који одобреним износом на годишњем нивоу обезбеђује могућност интервенисања у оквиру троцифреног конта види се као решење које носи мањи ризик.

Перспектива даљег развоја у домену учешћа у МнОп УН је очувању тренутне позиције Р. Србије у делу који се односи на ангажовање људских ресурса, и повећање обима ангажовања материјалних ресурса. Како повећање обима ангажовања није питање које се поставља само пред Р. Србију, буџет и Војску, већ је у преговарачки процес и детерминатну одлучивања укључена и Организација Уједињених Нација са свим својим чланицама и телима, неопходан је мултидимензиони и мултидисциплинарни приступ. Једино уз јасно дефинисану политику одбране и жељено крајње стање исказано у деценијском планирању можемо постићи жељене резултате. Формирање институције која ће на државном нивоу објединити ангажовање снага одбране у МнОп једно је од могућих решења.

Будућа истраживања могуће је усмерити на анализу оправданости формирања институције која ће на државном нивоу објединити ангажовање снага одбране. Предмет анализе би требали бити аспекти сарадње између Министарства одбране и Министарства унутрашњих послова, као и других чинилаца система одбране, који имају могућност да ангажују ресурсе у МнОп. Финансијска конструкција која ће пратити припреме и ангажовање, и решити

изазов који са собом носи утрошка средстава од надокнада, мора бити саставни део истраживања.

Најповољнији облици ангажовања материјалних ресурса, уз свеобухватну анализу утицаја ангажовања у МнОп возила, пловила и ваздухоплова на обученост припадника Војске је област на којој се такође може базирати будуће истраживање. Сложеност процеса набавке, као и стварања услова да се конкретни ваздухоплов ангажује у МнОп УН захтева дугорочно планирање, посвећеност и конзистентност.

Измена законске регулативе је тема која заслужује посебну пажњу, јер је неопходно да законска решења прате савремене тенденције у мултинационалним операцијама.

7. ЛИТЕРАТУРА

Књиге и новински чланци

1. Миљевић М, „Методологија научног рада“, Пале, 2007. година
2. “Letter Dated 25 February 2011 from the Chair of the 2011 Working Group on Contingent-Owned Equipment to the Chair of the Fifth Committee,” UN Doc. A/C.5/65/16, March 2, 2011
3. Annex A of United Nations, General Assembly, Manual on Policies and Procedures Concerning the Reimbursement and Control of Contingent-Owned Equipment of Troop/Police Contributors Participating in Peacekeeping Missions (COE Manual), A/C.5/69/18 (20 January 2015)
4. Manual on Policies and Procedures Concerning the Reimbursement and Control of Contingent-Owned Equipment of Troop/Police Contributors Participating in Peacekeeping Missions (COE Manual), A/C.5/69/18 (20 January 2015), Генерална скупштина УН, резолуција 50/222.
5. Generic guidelines for troop contributing countries deploying military units to the United Nations peacekeeping missions, УН 2009
6. Извештај Генералног секретара Уједињених нација, А/48/945
7. Извештај Надзорног одбора за административна и буџетска питања УН, А/49/664
8. Доктрина Војске Србије, Медија Центар „Одбрана“, 2010. године.
9. Доктрина операција Војске Србије, Медија Центар „Одбрана“, 2012. године
10. Стратегија одбране Републике Србије

Законска регулатива

11. Закон о буџету за 2016. годину
12. Закон о одбрани, Службени гласник РС, бр. 116/2007, 88/2009, 104/2009 и 10/2015
13. Закон о Војсци (Службени гласник РС, 116/2007, 88/2009, 101/2010, 10/2015 и 88/2015)
14. Закон о употреби Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије (Службени гласник РС, 88/2009).
15. Закон о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Уједињених нација који обезбеђује ресурсе прелазним снагама Уједињених нација у Либану Уредба о основима и мерилима за увећање плате и друга новчана примања

- припадника Војске Србије и других снага одбране за време учешћа у мултинационалним операцијама ван граница Р. Србије (Службени гласник РС, 27/2011).
16. Законо буџету Р. Србије за 2012. годину (Службени гласник РС, 101/1 и 93/12)
 17. Законо буџету Р. Србије за 2013. годину (Службени гласник РС, 114/12)
 18. Законо буџету Р. Србије за 2014. годину (Службени гласник РС, 110/13)
 19. Законо буџету Р. Србије за 2015. годину (Службени гласник РС, 103/15)
 20. Закон о буџетском систему Р. Србије
 21. Одлука о одређивању коефицијената за ризик у служби и коефицијената за географске и климатске услове припадницима Војске Србије и других снага одбране за време учешћа у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије (СВЛ 21/14).
 22. Одлука о усвајању Годишњи план употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2012. години (Службени гласник РС, 121/2012)
 23. Одлука о усвајању Годишњи план употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2013. години (Службени гласник РС, 16/2013)
 24. Одлука о усвајању Годишњи план употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2014. години (Службени гласник РС, 62/2014)
 25. Одлука о усвајању Годишњи план употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2015. години (Службени гласник РС, 54/2015)
 26. Одлука о усвајању Годишњи план употребе Војске Србије и других снага одбране у мултинационалним операцијама у 2016. години (Службени гласник РС, 54/2016)
 27. Резолуција Генералне скупштине УН, 49/233 од 23.12.1994. године
 28. Уредба о основама и мерилима за увећање плате и друга новчана примања припадника Војске Србије и других снага одбране за време учешћа у мултинационалним операцијама ван граница Републике Србије (СВЛ број 26/13)

Интернет адресе

29. http://www.un.org/en/peacekeeping/documents/2014_COE_Manual.pdf
30. <http://www.un.org/en/peacekeeping/about/dpko/>
31. <http://www.un.org/en/databases/index.html>
32. <http://www.vs.rs/index.php?content=4423c1a4-56bb-102f-8d2f-000c29270931>
33. <http://www.un.org/ga/acabq/about>

8. ПРИЛОЗИ, ТАБЕЛЕ И ГРАФИКОНИ

Р. бр.	Прилози, табеле и графикони	Садржај
1.	Прилог број 1	Члан 6. Меморандума о разумевању између Владе Р. Србије и Уједињених нација који обезбеђује ресурсе прелазним снагама Уједињених нација у Либану (UNIIFL)
2.	Прилог број 2	Анекс „А“ Меморандума о разумевању
3.	Прилог број 3	Анекс „В“ Меморандума о разумевању
4.	Прилог број 4	Анекс „С“ Меморандума о разумевању
5.	Прилог број 5	Цене по којима Уједињене нације надокнађују земљама контрибуторима за бербена возила
6.	Прилог број 6	Анекс „V“ Меморандума о разумевању између Р. Србије и УН у вези аутономности механизоване пешадијске чете
7.	Прилог број 7	Минимални преглед опреме коју сваки војник ангажован у МнОп УН мора имати
8.	Прилог број 8	Анекс „А“ из Закона о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Уједињених нација који обезбеђује ресурсе прелазним снагама Уједињених нација у Либану
9.	Прилог број 9	Обрачун месечног износа надокнада за главну опрему коју обезбеђује Влада Републике Србије за МнОп UNIFIL
1.	Табела број 1	Актуелни преглед ангажованих припадника МО и ВС у МнОп УН
2.	Табела број 2	Одобрени износи у 2016. години по троцифреним контима економске класификације
3.	Табела број 3	Пример обрачуна висине надокнада за ангажовану главну опрему
4.	Табела број 4	Упоредни приказ финансијских средстава за исплату увећања плате и износа надокнада УН за ангажовање Војске, од 2012. до 2016. године
5.	Табела број 5	Процентулавно учешће појединачних апропријација у укупном износу одобрених средстава за МнОп

1.	Графикон број 1	Динамички приказ броја ангажованих лица у МнОп Уједињених нација од 2007. до 2016. године.
2.	Графикон број 2	Ангажовање главне опреме у МнОп <i>UNIFIL</i> .
3.	Графикон број 3	Обезбеђење потребних средстава за исплату увећања плата учесницима МнОп, према изворима финансирања, од 2012. до 2016. године.
1.	Фотографија бр. 1	Сегмент из интегралног транспорта главне опреме у зону МнОп

Прилог број 1

Члан 6. Меморандума о разумевању између Владе Р. Србије и Уједињених нација који обезбеђује ресурсе прелазним снагама Уједињених нација у Либану (UNIIFL)

Article 6

Reimbursement and support from the United Nations

6.1 The United Nations shall reimburse the Government in respect of the personnel provided under this MOU at the rates stated in Article 2 of Annex A.

6.2 The United Nations shall reimburse the Government for the major equipment provided as listed in Annex B. The reimbursement for the major equipment shall be reduced in the event that such equipment does not meet the required performance standards set out in Annex D or in the event that the equipment listing is reduced.

6.3 The United Nations shall reimburse the Government for the provision of self-sustainment goods and services at the rates and levels stated at Annex C. The reimbursement for self-sustainment shall be reduced in the event that the contingent does not meet the required performance standards set out in Annex E, or in the event that the level of self-sustainment is reduced.

6.4 Reimbursement for troop costs will continue at full rates until departure of personnel.

6.5 Reimbursement for major equipment will be in effect at full rates until the date of cessation of operations by a troop contributor or termination of the mission and thereafter be calculated at 50 per cent of the rates agreed in this MOU until the equipment departure date.

6.6 Reimbursement for self-sustainment will be in effect at full rates until the date of cessation of operations by a troop contributor or termination of the mission and thereafter be reduced to 50 per cent of the rates agreed in this MOU calculated upon the remaining actual deployed troop strengths until all contingent personnel have departed the mission area.

6.7 When the United Nations negotiates a contract for the repatriation of equipment and the carrier exceeds a 14-day grace period after the expected arrival date, the troop contributor will be reimbursed by the United Nations at the dry-lease rate from the expected arrival date until the actual arrival date.

Анекс „А“ Меморандума о разумевању

Annex A**Personnel****1. Requirements**

1. The Government agrees to provide the following personnel:

For the period starting: _____

<i>Unit/Sub-unit</i>	<i>Number of personnel</i>	<i>Capability</i>
Mission headquarters staff		Staff officers
Contingent headquarters		National command and control
Infantry battalion		Headquarters company, one light infantry company, one reconnaissance company
Engineer squadron		Force level vertical and horizontal construction
Helicopter squadron		Utility lift with aircrew and maintenance staff
Transport platoon		Force level and troop-carrying capability
Logistics group		Integral personnel, transport, supply maintenance, medical and financial support to the contingent
Military police platoon		Integral security and investigation support
Military information support team		Media, liaison and translation services
Total		

Note: The Government may provide additional personnel as a national command element or national support element at its own expense. There will be no payment for troop costs, rotation or self-sustainment and no other financial liability for the United Nations for national support element personnel.

2. Reimbursement

2. The Government will be reimbursed as follows:

- (a) Troop costs at the rate of \$1,332 per person per month from 1 July 2014;
- (b) Troop costs at the rate of \$1,365 per person per month from 1 July 2016;
- (c) Troop costs at the rate of \$1,410 per person per month from 1 July 2017.

3. Deduction may be made to troop personnel reimbursement in respect of absent and non-functional major equipment listed in this memorandum of understanding (MOU), in accordance with General Assembly resolution 67/261, section II, paragraph 11.

4. The contingent personnel will receive directly from the peacekeeping mission a daily allowance of \$1.28 plus a recreational leave allowance of \$10.50 per day for up to 15 days of leave taken during each six-month period.

Анекс „B“ Меморандума о разумевању

Annex B**Major equipment****Country — type of unit****1. Requirements****Method of reimbursement: wet/dry/lease**

(United States dollars)

For the period: _____

Factors: Environmental: _____

Intensified operational: _____

Hostility/forced abandonment (applied only to half of the maintenance rate): _____

Incremental transportation (applied only to maintenance rate): _____

<i>Equipment item</i>	<i>Quantity</i>	<i>Monthly rate (excluding factors)</i>	<i>Monthly rate (including factors)</i>	<i>Total monthly reimbursement (including factors)</i>

2. General conditions for major equipment

1. The major equipment provided under this MOU shall remain the property of the Government.
2. Major equipment deployed for short periods for specific tasks shall not form part of this MOU, or it shall be negotiated and agreed upon separately in supplementary arrangements to this MOU.
3. Reimbursement for major equipment will be in effect at full rates until the date of cessation of operations by the troop contributor or termination of the mission and thereafter be reduced to 50 per cent of the rates agreed in this MOU until the major equipment items have departed the mission area.

Прилог број 4

Анекс „С“ Меморандума о разумевању

Self-ustainment		DFS/UNIFIL/SERBIA 01			
UNIFIL Mechanized Infantry Company - Serbia		Annex C			
<u>1 – Requirement</u>					
For the Period Starting 06 November 2013					
Factors:	■Environmental: 0.60 % - Intensified Operational: 0.80 % ■Hostility / Forced Abandonment: 3.10 %				
Category		Monthly Rate US\$ Excl.Factors	Monthly Rate US\$ Incl. Factors	Personnel Strength Ceiling	Total Monthly Reimbursement Including Factors
Medical	- Basic				
	- Blood and Blood Products				
Catering	- General	27.95	29.21	183	5,345.43
Communication	-HF - Telephone -	18.07	18.88	183	3,455.04
	VHF/UHF - FM	15.35	16.04	183	2,935.32
		46.87	48.98	183	8,963.34
Office	- General	23.00	24.03	183	4,397.49
Electrical	- General	27.79	29.04	0	0.00
Minor Engineering	- General	17.37	18.15	183	3,321.45
Explosive Ordnance disposal	- General	8.26	8.63	0	0.00
Laundry	- General	9.21	9.62	183	1,760.46
Cleaning	- General	13.82	14.44	183	2,642.52
Tentage	- General	25.73	26.89	0	0.00
Accommodation	- General	40.54	42.36	183	7,751.88
Firefighting	- Basic firefighting - Fire	0.22	0.23	1830	42.09
	detection and alarm	0.16	0.17		0.00
	- Dental only	2.16	2.26	1830	413.58
	- High-Risk Areas (Epidemiological)	2.28	2.38	000	0.000.00
	- Laboratory only	2.74	2.86	1830	0.000.00
	- Level 1	9.11	9.52	00	3,003.03
	- Level 2 & 3 Combined(Incl. Dental & Lab)	4.54	4.74		0.000.00
	- Level 2 (Incl. Dental and Lab)	15.70	16.41		0.00
	- Level 3 (Incl. Dental and Lab)	35.56	37.16		
		21.14	22.09		
Observation	- General	25.40	26.54		
	- Night Observation				
	- Positioning	1.43	1.49	183	272.67
		24.27	25.36	183	4,640.88
Identification NBC	- General	5.62	5.87	183	1,074.21
Protection Field Defence	- General	1.19	1.24	0	0.00
Stores Miscellaneous General	- General	26.63	27.83	0	0.00
Stores	- Bedding	33.92	35.45	0	0.00
	- Furniture				
	- Internet access				
	- Welfare				

Прилог број 5

Цене по којима Уједињене нације надокнађују земљама контрибуторима за бербена возила

Major equipment	Generic fair market value	General Assembly approved rates	
		Painting	Repainting
Recovery	865 877	1 825	2 253
Air defence	Special case	1 825	2 253
Command post	1 008 719	1 825	2 253
Air liaison outpost/forward air control/artillery	Special case	Special case	Special case
Radar ^{*.b}	Special case	1 825	2 253
Ambulance rescue	706 318	1 825	2 253
Cargo	564 314	1 825	2 253
Armoured personnel carriers — wheeled			
Infantry carrier — unarmed (class I)	572 385	1 825	2 253
Infantry carrier — unarmed (class II)	311 221	1 825	2 253
Infantry carrier — armed (class I)	776 060	1 825	2 253
Infantry carrier — armed (class II)	645 395	1 825	2 253
Infantry carrier — armed (class III)	368 583	1 825	2 253
Missile equipped	1 069 194	1 825	2 253
Mortar*	588 433	1 825	2 253
Recovery	656 420	1 825	2 253
Air defence*	Special case	1 825	2 253
Command post	782 262	1 825	2 253
Air liaison outpost/forward air control/artillery	Special case		
Radar	Special case		
Ambulance rescue	577 896	1 825	2 253
Carrier — oversnow			
Infantry carrier	173 426	1 825	2 253
Infantry carrier — armoured	279 031	1 825	2 253
General purpose (snowcat)	40 891	1 825	2 253
Missile equipped*	732 015	1 825	2 253
Command post*	241 234	1 825	2 253
Reconnaissance vehicles			
Reconnaissance vehicle — tracked	288 035	1 296	1 356
Reconnaissance vehicle — wheeled up to 25 mm	282 420	1 296	1 356
Reconnaissance vehicle — wheeled over 25 mm and up to 50 mm	395 616	1 296	1 356
Reconnaissance vehicle — wheeled over 50 mm and up to 100 mm	710 210	1 296	1 356
Reconnaissance vehicle — wheeled over 100 mm	Special case		

Прилог број 6/1

Анекс „V” Меморандума о разумевању између
Р. Србије и УН у вези аутономности механизоване пешадијске чете

Faktori:		- ekološki	0,60%		
		- intenzivne operacije	0,80%		
		- neprijateljstva / prinudno napuštanje	3,10%		
Kategorija		Mesečni iznos u američkim dolarima isključujući faktore	Mesečni iznos u američkim dolarima uključujući faktore	Maksimalan broj osoblja	Ukupna mesečna nadoknada troškova uključujući faktore
Ishrana	- Opšte	27,95	29,21	183	5.345,4
Komunikacije	- HF	18,07	18,88	183	3.455,0
	- telefon	15,35	16,04	183	2.935,3
	- VHF/UHF - FM	46,87	48,98	183	8.963,3
Kancelarija	- Opšte	23,00	24,03	183	4.397,4
Električna energija	- Opšte	27,79	29,04	0	0,00
Manji inženjerski radovi	- Opšte	17,37	18,15	183	3.321,4
Otklanjanje UbS	- Opšte	8,26	8,63	0	0,00
Pranje veša	- Opšte	9,21	9,62	183	1.760,4
Čišćenje	- Opšte	13,82	14,44	183	2.642,5
Šatorska oprema	- Opšte	25,73	26,89	0	0,00
Smeštaj	- Opšte	40,54	42,36	183	7.751,8
Protivpožarna zaštita	- Osnovna PPZ	0,22	0,23	183	42,9
	- Otkrivanje požara i alarmiranje	0,16	0,17	0	0,00
Medicinske usluge	- Osnovno	2,16	2,26	183	413,5
	- Krv i krvni proizvodi	2,28	2,38	0	0,00
	- Samo zubarske				
	- Oblasti visokog rizika (epidemiološke)	2,74	2,86	0	0,00
	- Samo laboratorija	9,11	9,52	0	0,00
	- Nivo 1			0	0,00
	- Nivo 2 i 3	4,54	4,74	0	0,00
	- kombinovano (uklj. zubarske i lab.)	15,70	16,41	183	3.003,0
	- Nivo 2 (uklj. zubarske i lab.)	20,77	22,60	0	0,00
	- Nivo 3 (uklj. zubarske i lab.)	35,56	37,16	0	0,00
Osmatranje	- Opšte	21,14	22,09	0	0,00
	- Noćno osmatranje	25,40	26,54	0	0,00
	- Pozicioniranje	1,43	1,49	183	272,6
		24,27	25,36	183	4.640,8
		5,62	5,87	183	1.074,2

Прилог број 6/2

Identifikacija	- Opšte	1,19	1,24	0	0,00
ABH zaštita	- Opšte	26,63	27,83	0	0,00
Zalihe za poljske odbrambene objekte	- Opšte	33,92	35,45	0	0,00
Razna roba opšte namene	- Posteljina	17,46	18,25	183	3.339,7
	- Nameštaj	22,99	24,02	183	4.395,6
	- Pristup internetu	3,08	3,22	183	589,2
	- Kulturno zabavni život	6,73	7,03	183	1.286,4
Specifična oprema/usluge	- Opšte	0,00	0,00	0	0,00
Ukupno USD: 59.630,55					

Прилог број 7

Минимални преглед опреме коју сваки војник ангажован у МнОп УН мора имати

UNIFORM ITEMS		Minimum Quantity
Uniform Combat, light weight		2
Shirt, long sleeved		4
Uniform pullover		1
Belt, webbing		1
Undershirt		4
Underpants		4
Hand towel		2
Boots, combat	Pair	2
Boots, rubber	Pair	1
Waterproof outer clothing	Set	1
EQUIPMENT ITEMS		Minimum Quantity
Helmet, combat		1
Vest, fragmentation		1
Web Equipment	Full Set	1 ("Marching Order", including Backpack)
Canteen, water		1
Mosquito net and repellent		1
Travelling Bag		1
First Aid Kit		1
Survival Kit (whistle, mirror)		1
Flash Light		1
Hearing protection muffs	Pair	1 (alternate: minimum 6 pairs, ear plugs)
Sleeping bag with two liners		1
Mess tin and drinking mug	Set	1
Dining knife, spoon and fork	Set	1
RECOMMENDED ITEMS		Quantity
Sports clothing and equipment		

Прилог број 8

Анекс „А“ из Закона о потврђивању Меморандума о разумевању између Владе Републике Србије и Уједињених нација који обезбеђује ресурсе прелазним снагама Уједињених нација у Либану

Jedinica/potčinjena jedinica	Broj lica	Sposobnosti
Mehanizovana pešadijska četa	174	
Štabni oficiri u Sektoru	9	
Ukupno brojno stanje jedinice	183	
Štabni oficiri u Komandi	2	Štabnim oficirima u Komandi se plaća dodatak za učešće u misiji za podmirenje osnovnih životnih potreba (MSA)
Ukupno	185	

Napomena: Vlada može da obezbedi dodatno osoblje kao element nacionalne komande (ENK) ili element nacionalne podrške (ENP) o sopstvenom trošku. Ujedinjene nacije neće plaćati troškove vojnih snaga, rotacija ili samoodrživosti/ autonomnosti, niti će imati drugih finansijskih obaveza prema osoblju elementa nacionalne podrške (ENP).

2. Naknada troškova

2. Naknada troškova Vladi se vrši kao što sledi:

- (a) Troškovi za vojne snage po ceni od 1 028\$ mesečno po pripadniku kontingenta;
- (b) Naknada za ličnu odeću, pribor i opremu po ceni od 68\$ mesečno po pripadniku kontingenta. Preporučeni potrebni sadržaj pribora za vojnike je naveden u Dodatku 1;
- (v) Lično naoružanje i municija za obuku po ceni od 5\$ mesečno po pripadniku kontingenta;
- (g) Dodatak za specijaliste po ceni od 303\$ mesečno za 10 % od broja pripadnika mehanizovane pešadijske čete.

3. Osoblje kontingenta će primati direktno od mirovne misije dnevnice od 1,28\$ plus naknadu za odsustvo zbog rekreacije od 10,50\$ dnevno za odsustvo do 15 dana koje se koristi tokom svakog perioda od šest meseci, počevši od 1. jula 2009. godine.

Прилог број 9

Обрачун месечног износа надокнада за главну опрему коју обезбеђује Влада Републике
Србије за МнОп UNIFIL

Major Equipment Provided By the Government UNIFIL - Mechanized Infantry Company - Serbia				Annex B
<u>1 - Requirement</u>				
Method of reimbursement: <u>Wet Lease</u>				
For the Period Starting 06 November 2013				
Factors:	- Environmental:	0.60 %		
	- Intensified Operational:	0.80 %		
	- Hostility / Forced Abandonment:	3.10 %		
	- Incremental Transportation:	0.25 %		
Equipment Item	Qty	Monthly Rate US\$ Excl. Factors	Monthly Rate US\$ Incl. Factors	Total Monthly Reimbursement Including Factors
Containers				
Other containers	15:		72.00 73.13	1,096.95
			Subtotal:	1,096.95
Combat Vehicles				
APC Wheeled Infantry Carrier - armed (Class II)	13	6,329.00	6,483.34	84,283.42
			Subtotal:	84,283.42
Support Vehicles (Military Pattern)				
Ambulance	1		1,165.27	1,165.27
Jeep (4x4) with military radio	14	1,289.00	1,323.88	18,534.32
Truck maintenance medium	2		1,516.60	3,033.20
Truck utility/cargo (2.5 to 5 ton)		1,483.00		
	5		1,620.80	8,104.00
		1,582.00		
			Subtotal:	30,836.79
Trailers				
Light cargo single axle				
	3	98.00	100.27	300.81
			Subtotal:	300.81
Armaments				
	12	43.00	43.75	525.00
Anti-armour grenade launcher (medium 81-100 m)	12	43.00	43.73	524.76
Crew served machine guns (up to 10 mm)				
Recoilless gun	2	83.00	84.52	169.04
			Subtotal:	1,218.80
Total Wet Lease		US\$		117,736.77